

GRAIUL DÂMBOVITEI

REVISTA INVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL DÂMBOVITĂ
A P A R E L U N A R

Redactor: VICTOR GHICULESCU
Președintele Asociației

Inscris în Registrul de publicații al Trib. Dâmbovița Nr. 2 940

C U P R I N S U L:

Comemorarea dela 19 Aprilie

Iancu Milea	„Catapeteasma Eroilor noștri“.
I. D. Pietrari	Eroul Mihail Staicu
Mircea Ispir	„Să ne aducem aminte“
I. M.	Comemorarea dela 19 Aprilie 1942
Pr. Emil Popescu-Gâștești	Cititori de țară nouă
I. Calboreanu	Drum de vară (versuri)
Pr. Popescu Cernea	Mama lui Ion S. Marin
Const. Tănăsescu	Eroul Ion S. Marin
Pr. N. Popescu-Glodeni	Cum își cinstesc învățătorii Eroii
„Galeria Eroilor“	

* * *

Știința-Studii

Damian Popescu	Viața este munca.
Florian Stănică	Caetul poveștilor.
Gh. Danciu	Educația morală și vacanța

Literatură.

Mircea Ispir	Floarea Voinicului
I. Calboreanu	Drum de vară (versuri)
Vasile Vlad	Disturnarea mătarel
Aurel Iordache	Epigrame.

Profesiunile

N. Balcu	Invățătorii în serviciul agriculturii
<u>Cronica.</u>	<u>Buletinul Asociației.</u>
<u>Cărți-revizii.</u>	

GRAIUL DÂMBOVITEI

REVISTA INVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA
A P A R E L U N A R

Redactor: VICTOR GHICULESCU
Președintele Asociației

Inscris în Registrul de publicații al Trib. Dâmbovița Nr. 2/940

C U P R I N S U L:

Comemorarea dela 19 Aprilie

Iancu Milea	„Catapeteasma Eroilor noștri“.
I. D. Pletrari	Eroului Mihail Stoian
Mircea Ispir	„Să ne aducem aminte“
I. M.	Comemorarea dela 19 Aprilie 1942
Pr. Emil Popescu-Gâștești	Cititori de țară nouă
I. Calboreanu	Eroului Mihail Staicu (versuri)
Pr. Popescu Cerna	Mama lui Ion S. Marin
Const. Tănăsescu	Eroul Ion S. Marin
Pr. N. Popescu-Gloden	Cum își cinstesc învățătorii Eroii
„Galeria Eroilor“	* * *

Situația-Studii

Damian Popescu	Vlășa este munca.
Florian Stănică	Caetul poveștilor.
Gh. Danciu	Educația morală și vacanța

Literatură.

Mircea Ispir	Floarea Voinicului
I. Calboreanu	Drum de vară-versuri
Vasile Vlad	Destarnarea măturei
Aurel Iordache	Eplgrame.

Prelectențe.

Gh. Popescu-Săcueni	Pentru noi învățătorii
N. Baicu	Învățătorii în sprijinul agriculturii
<u>Cronica.</u>	<u>Buletinul Asociației.</u>
<u>Cărți-reviste.</u>	

COMITETUL ASOCIAȚIEI

VICTOR GHICULESCU-Bezdead, Președinte

GH. I. POPESCU-Săcueni, Vice Președinte

IANCU MILEA-Târgoviște, Casier

DAMIAN POPESCU-Târgoviște, Membru

VASILE PREDOIU-Colna

ION BALĂȘESCU- Racovița

GH. RĂDULESU-Brănești

N. GEORGESCU-Lunguleț

PREDA IAMANDI-Târgoviște, Secretar

CENZORI

ION COSTACHE-Târgoviște

D. APOSTOL-Găești

ALEX. LUCA Potlogi

DAMIAN POPESCU, Directorul Căminului învățătorilor

TRAIAN MAZILU, Bibliotecarul Asociației

Comitetul de Redacție al „GRAIULUI DÂMBOVIȚEI”

IANCU MILEA

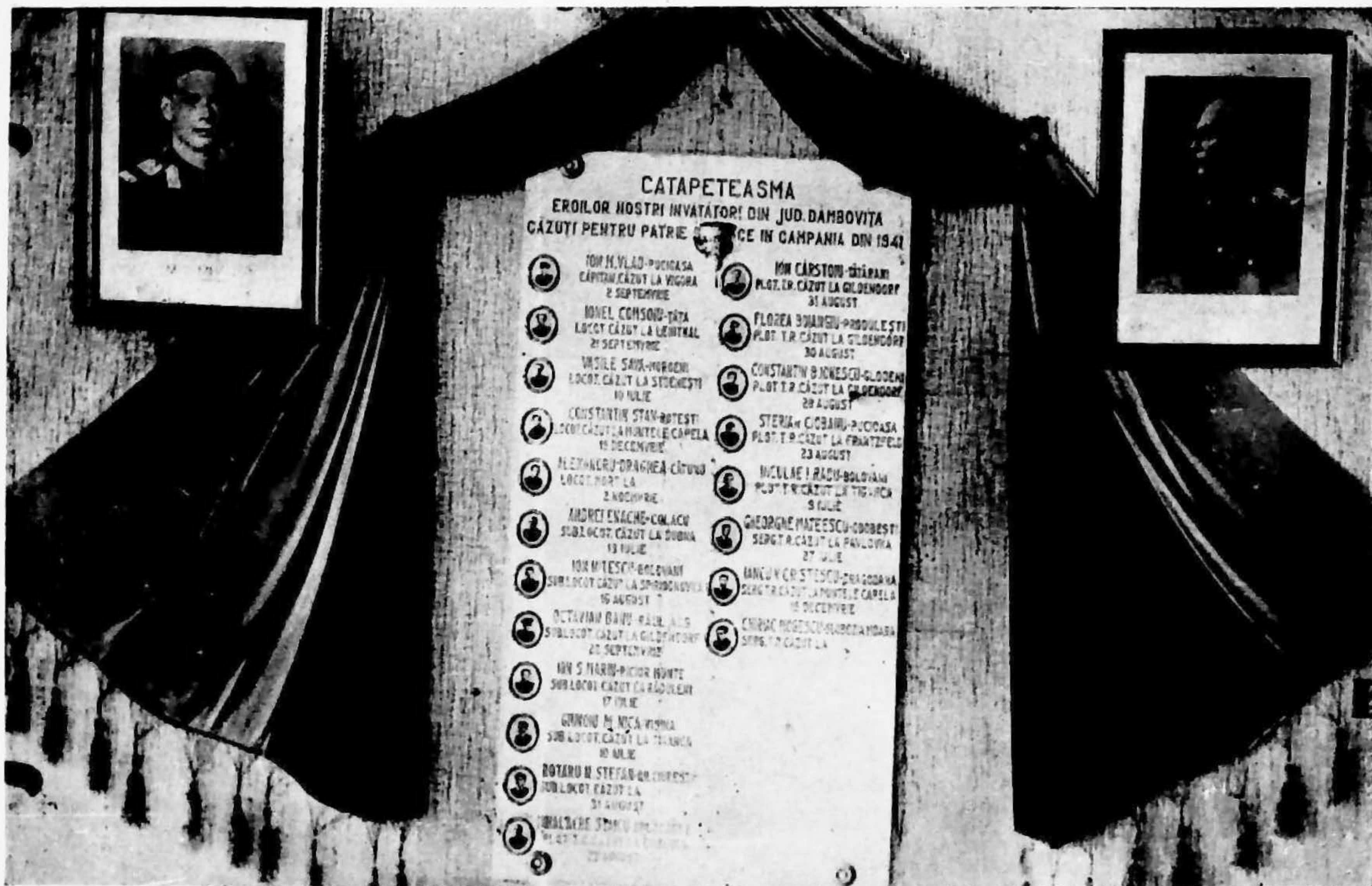
VICTOR GHICULESCU

ION COSTACHE

Articolele pentru revistă, cărțile pentru recenzii corespondența revistei,
se vor trimite D-lui **IANCU MILEA, Târgoviște, Calea Domnească 354.**

Placa comemorativă așezată de Asociația Invățătorilor Dambovița
 în Casa Invățătorilor — Târgoviște.

„Catapeteasma Eroilor Noștri“

Sufletele Eroilor noștri căzuți și-au făcut drum spre falma; Jertfa lor pe altarul sfânt al Patriei, cimentează prin sângele sfințit, temelia viitorului de aur al României de mâine.

Exemplul morții lor senine, va fi pentru noi și pentru copil neamului, cele mai frumoase icoane ale eroismului străbun.

Cu arma în mână, cu imaginea țării ciuntită în suflet, au zdrobit dușmanul Crucii, intrând pentru totdeauna în istorie.

Pe malurile Prutului, la Țiganca, Stoenești, Dubna, Răduleni, Vigoda, Cubanca, Lenintal, Gildendorf, Dealul Capela, Marea de Azov, trupurile lor de Eroi, străjuite de cruci, ori îmbrăționate de florile câmpului, vestesc omenirii, vitejia soldatului, și dăruirea învâțătorului român.

Au plecat dintre noi pe drumul veșniciei gloriei.

Vor fi mereu prezenți în gândul și sufletul nostru și dacă jertfa lor ne îndoliază sufletele, ea înscrie pentru noi învâțători și o pagină de mândrie. Eroii învâțători și-au pecetluit cuvântul învâțăturii cu fapta morții, fiind în fața conștiinței neamului cea mai strălucitoare lecție de patriotism.

Priviți „Catapeteasma“ acestor chipuri și nume ale mândriei românești și veți căpăta toată încrederea în rezistența acestui neam de Eroi. În fața acestei icoane a neamului se vor rușina toți lașii, toți prudenții.

Sub pălpăirea creștinească a candeliei, chipurile colegilor noștri luminați de aureola veșniciei lor gloriei, vor grăi viitorului, vor grăi prin tăcuta lor dăruire pe altarul Patriei

Chipurile lor săpate în marmora veșniciei, ne va fi pildă. Să învâțăm de la ei să ducem mai departe strălucitoarea flacără a Patriei.

IANCU MILEA
Iavăț. Târgoviște.

EROULUI MIHAIL STAICU

Nu vreau să pîsi domol, cu lingurița
Stînd la taifas cu bradu-avocățește
Rugându-l să-mi întîrzie troița
Și blana de sicriu ce mi-o hrănește.

Nu vreau să mor acasă, cît'un pic
Împrejmuît de doctori muereste
Răvnesc să mor în iureș — la Dalnic,
D'un glonț, care aleargă și 'ndrăznește.

Nu moarte 'n perne mi-a 'nsemnat destinul
Pe tîmple am pecete basarabă
Mă dau furtunei, că i-e tare vinul!
Nu vreau să mor în perne ca o babă!

I. D. Pietrari

„SA NE ADUCEM AMINTE!”

„Fericită a fost ideea de a face pe învățători ofițeri de rezervă. Toți sunt ofițeri de elită și și-au făcut datoria cu un devotament fără margini.

O spun eu, Regele lor, spre a se auzi și căsoaște în toată țara.”

— FERDINAND I

„Adevărații oameni” spune Carlyle în una din covârșitoarele sale opere morale „sunt aceia care urmăresc binele colectiv din orice inițiativă a lor.” Pentruca, din culmea gândirii kantiene, să privim jertfa individuală drept temelie a edificiului zidirii spirituale colective.

Iată perceptive universale, în ale căror legi se sbuciumă și se jertfesc învățătorii. Gândul binelui colectiv rezultat din acțiunea lor constructivă, le este fundament al întregii vieți. Lecțiile din fiecare zi, în sat și la zidirea cea mare a Statului, s’au prefăcut în una singură, lecția model cum magistral a numit-o un colaborator al acestei reviste, lecție desăvârșită în fața țării, în ochii lumii întregi.

Obligat să caute exemple în toate domeniile de activitate unde-i chemat să caute lumini pentru alții, și le va găsi de azi înainte în careul de frunzi înălșate spre culmi botezate de gloriă celor aleși.

În umbra și lumina întăritoare a torșelor amintitoare de jertfe, în tinda școalei lipsită de domnul învățător plecat acolo de unde nu toți vitejii se întorc, în mijlocul familiei cernite ori pe drumul de mândră resemnare al orfanilor, iată oaze de unde învățătorii își vor găsi de-acum în veac apa vie a reconfortării lor morale.

Ei, învățătorii, au știut să răspundă totdeauna atacurilor nedrepte ori trecătoarelor neînțelegeri față de ei și rosturilor lor, prin faptă. În șirurile epopeice ale celor peste una mie cinci sute de cruci cu căști purtate de eroi-învățători, flancate de nîmbal nemuririi, se numără atâtea tinereți cosite din rândurile dăscălmii dâmbovițene. Incolonași în unițăși vișeze, camarazii din Dâmbovița au plecat în nemurire cu privirea senină, curași, ca în altarul ce la ei se cheamă catedră. Amvonul lecției a fost de data asta câmpul de luptă, iar morala lecției rămâne moștenire bogată urmașilor.

Noi între noi, învățătorii, știm să ne prețuim faptele de merit ca și scăderile fatale oamenilor cari muncesc. Cei din afara rândurilor noastre majoritatea nici nu ne cunosc decât ca împărșitori de carte primară, (câteva buchi cari încep cu o-i oi,)

ar găsi un prilej unic de verificare a cunoștințelor lor despre destinal și înțelegerea acestui destin, participând sau informându-se asupra manifestărilor învățătoresce ca cea despre care facem însemnările de față. Pentru dumnealor am îndrăzni să scriem. Nouă, ne rămân locuri goale de complectat . . .

Colegii dela conducerea Asociației județului Dâmbovița, alături de întreaga suflare învățătorescă a regiunii, au înțeles că întreținerea focului sacru a memoriei celor cari prin jertfa lor au trecut în cohortele arhanghelilor națiunii, nu este numai o datorie trecătoare. Este, de azi înainte, un rost înalt al misiunii învățătorului și al conducătorilor breslei din care face parte.

Ce lecții de înaltă etică, ce mare prezență a simbolului datoriei față de Patrie, ce viziune a viitorului vor avea învățătorii de azi înainte, împlinindu-și misiunea în clasă sub veghea camarazilor eroi cari vor străjui din „colțul” lor, de sub candela amintirilor! . . .

Cutremurătoare vor fi clipele de șovăire, accente de desnădejde coborâte în sufletul dascălului nostru când, neputând face față unei împrejurări grele în misiunea lui, va privi tâmpile de eroi cari au făcut față dușmanului cu trupurile lor de martiri!

Din munți și din plaiuri, dela târguri și din miezul robust al satelor dâmbovițene ca și din alte părți ale țării, învățătorii din preajma legendară a Cetății dintru început a Țărilor Românești, s'au încolonat în rândul meterezilor vii pentru împlinirea unui ideal ce-a fost propovăduit de ei din ziua când au fost întăriți cu distincția apostolatului.

Cu aceste gânduri ni-a găsit mărețul praznic dela Târgoviște organizat de Asociația Învățătorilor din județul Dâmbovița, când ni-am coborât în gara și ea cernită pentru o zi mare . . .

O sărbătoare a pomenirilor de ctitori de țară, plămădită în răscolitoarea meditație a poruncitoarelor clipe pe care neamul le frământă întru așteptarea biruinței celeia din urmă. Pomenirea de zile mari, adevărat praznic împărătesc cinstit ca năframele cernite ale mamelor și soțiilor învățătorilor plecași să rămână strajă din trupuri de viteji, pe pământuri restituite de istorie adevărașilor stăpânitori.

Din tren am aflat despre greutatea drumului, despre chichițele cari se pun la obținerea unei autorizații de drum pentru învățătorul satului, dar am aflat și bucuria acestui drum, din sat, în preajma criptei cu eroi, despre învățător, despre puterea lui de sacrificiu și asimilarea tuturor accentelor sufletești în vatra care topește marile aspirații ale neamului despre învățător nu poți vorbi niciodată de bine. Îl jighești. Trebuie înțeles întâiu, ca să ai dreptul să-i lauzi o atitudine, să-l răsplătești printr'un cuvânt de prețuire pentru cutare faptă ori gest al lui care, în viața lui curentă depășește omul coman. Învățătorul trăește în anumite clipe ale vieții, singur. Po sine se înțelege bine, își află deslegări pentru bucurii și înfrângeri, găsind îndemn ori leală prețuire și pentru truda tovarășului de-alături. Așa am cunoscut învățătorul dâmbovițean în trenul ca un slugure încărcat cu suflete mustiind de așteptarea clipei supremelor încleștări . . .

În trenul cu „ai lor”, cu oaspeți și prieteni, pe ulițele vechiului târg domnesc ori în tinda voevodalei ctitorii a Mitropoliei din Târgoviște, la Casa Învățătorilor și'n atmosfera de închinare și schimbare de suflete, așa am văzut învățătorul dâmbovițean: drept în fața problemelor vieții, drept în fața misiunii lui care începe din clasă, din fața celui mai serios judecător al învățătorului: copilul!

Pomenirea organizată și reprezentanții aleși de ei să-i reprezinte în fața laimii, ni-au făcut dovada că personalitățile locale ridicate dintre învățători nu sunt cu nimic mai modeste decât oricare dintre figurile de prestație morală și publică

a regiunii. Atențiunea de care am constatat că se bucură Președintele Asociației de Dâmbovița în fața autorităților, sprijinul care i-a fost acordat și cadrul oferit prăznelii prin participarea totală și activă a conducătorilor instituțiilor locale la această manifestare învățătoarească, fac cinste și întăresc corpul.

Organizatorii ni-au dovedit că datoria se poate împlini și fără reclama dăunătoare și susceptibilă de întrepreri. Fapta a vorbit pentru ei, iar florile cîmpelor tralte cu acest prilej, vor rămâne în firida amintirii alături de numele nemuritoare ale eroilor noștri.

De peste vremuri par'că, scepstrul din istorie și legendă care-a stăpînit duhul românesc al acestei Cetăți de Scaun, o închinare vine în fața sfinșirii eroismului desrobitor.

Pomenirea învățătorilor-erol, acolo în cetatea Târgoviștei, vine să chezășuească un destin de care-i legat numele de învățător. Asociația de aici este printre cele dintâi care a deschis ușile unei astfel de preșurii a colegilor morși în rășbolu, pentruca din preajma acestui gând să pornească svon de mari pomeniri și în alte judeșe ale țării. Dacă urmărim aceste pomeniri ale Asociațiilor din toată țara, atât de înălțator organizate, vedem amestecul dumnezeleștei mâni care a condus pașii poporului nostru spre biruinșă. Trecutul și-a împletit în iureșul sacru al acestui rășbolu, flamurile, cu stindardele biruitoare ale prezentului. De sub nici-o cută de drapel n'a lipsit învățătorul. Ofișer sau ostaș, dîștins prin cruciulște cari se atârna pe plepturi de ulșei sau înșemnași cu virtutea de rānit, alături de martirii cu nume săpate în lespedea recunoștinșei nașionale, învățătorul s'a aflat acolo unde l-a trimis Țara și conștiinșă. S'a înfrāșit odată mai mult prin botezul sāngelui ce-a frāmāntat zid'rea Reintregirii. De prin cetāși cu rezonanșă vechilor biruinșe scrijelate pe lespezi de veacuri, din preajma vetrelor de bătrānă cultură autohtonă, din satele vāllor cu susur de istorie romānă și din toate acele unghere de pāmānt strāmōșesc despre care se spune că șoptesc mereu litaniile din istoria Patriei ca nu cumva vr'o slovă să fle sărită la cetania cea mare . . . . învățătorii s'au coborāt în cāmple, la luptă.

Dela Târgoviște la Cetatea Cāmpulungului, din tārșul Unirii de pe Milcov și pānā'n cetatea voevodată a plāșșilor nemșeni, dela Cetatea Albă pānā'n romāneștile cotloane ale pandurilor din Gorj, învățătorii au plecat să talmācească duhul scripturii celela care se scrie cu tālulșul săblei

Rare cred că au fost prilejurile cānd Mitropolia din Târgoviște, cum i se spune și azi, bătrāna ctitorie a unui Vodă Basarab, să fie atât de neāncāpātoare. Așuri tāși și cāpetenii de oaste familii cernite și prieteni de departe au participat la una dintre sārșătorile cari vor rămāne ca ceva glorios în cartea izbānzilor Asociației dāmbovișene.

Un sobor de preoși au sāvārsit sfānta pomenire. În dumnezeiasca cāntare s'au împletit gândurile-ofrandă ale celor rāmași.

Plini de evlavie și cu sutletele înclinate deasupra sensului unic al existenșei criptelor de eroi, învățătorii dāmbovișeni s'au prezentat ca la o nevāzută comandă, să strājuiască alături de nāreșelor umbre ale trecutului memoria unor eroi ce vor șine flanc de onoare cu înaintāșii, în scripturile de māine ale istoriei.

Peste potopul de suspine și lacrimi stors biefei fiinșe omenești, de cāntările veșnicei pomeniri, se coborā din ocnifele mitropoliei duhul de sfōpānitōare liniștire a sfinșilor în armuri și odājdii. Privirea Blāndului Isus, a Aceluia care a sădit sāmānșă binelai și iubirii de oameni în sufletele lor va cālāduzi pașii celor rāmași fără reazem. Vārsările de sānge ale Celui ce-a propovāduit pacea și buna înfrāșire, le rāspunde Omul și Dumnezeul cu aceiaș rugă ce pornește par'că în șoapță, alinānd și iniārind credinșă celor mulși.

La Casa Invēțătorilor a fost deșvelitā placa comemorativă, o minunatā im-

pletire de gânduri topită în marmora veșniciei. Numele și chipul învățătorilor-eroi săpate și montate în lespezea de marmură grea. Înfălesc un cadru de reculegere și îndăurare a casei lor, a casei la a cărei temelie se află și contribuția idealistă a celor jertfiți.

Cuvântările cari s'au rostit cu acest prilej, în rândul întâiu cu cel de închinare față de martiri și preșuire a inițiativei pentru comitetul organizator, de către delegatul Asociației Generale a Învățătorilor, au tâlmăcit magistral gândurile mulțimei prezente.

Cuvânt de recunoaștere pentru gazdă, învățător reprezentată prin comitetul Asociației în frunte cu d. președinte Victor Ghiculescu și casier Iancu Milea, se va găsi cine să-l scrie. Destul că el sălăsluește în inima tuturor celor cari au fost părtași la un praznic patronat de însăși marile suflete ale celor în numele cărora a fost citit.

Atențiune învățători!

Trec cohortele de eroi ale plaiurilor dâmbovițene!

Nireea Iepir

COMEMORAREA DELA 19 APRILIE 1942

Impresionanta pomenire a învățătorilor eroi dâmbovițeni. Aspecte: Parastasul dela Mitropolia din Târgoviște. — Solemnitatea desvelirii plăcii comemorative dela Casa Învățătorilor. — Cuvântările.

Atâția luminători ai satelor au plecat la marele praznic național. Mulți s'au întors încărcăți de glorie, pe piepturi strălucind „Virtutea militară”, „Mihai Viteazul”, „Crucea de Fier”, ori cu trupurile însemnate de vârtejul luptei.

Cei mai buni însă, au rămas jertfă pe altarul sfânt al Patriei, cimentând prin sângele lor sfințit, temelie viitorului de aur al României.

Moartea lor e cea mai bună chează a veșniciei neamului și gloriei străbune. Prin jertfa lor, România umilintelor do ieri pășeste definitiv în istoria lumii.

Cu sufletele cuprinse de evlavie, învățătorii județului Dâmbovița, vin să dea, în vechea capitală a țării și alături de marile umbre ale trecutului, cea mai pilduitoare lecție de patriotism, tuturor acelor, ce cu inimile simțitoare la durerea lor, vin să îi asculte.

Se pare că niciodată „Mitropolia”, ctitoria lui Neagoe Basarab nu a fost atât de nelnică-păteare ca atunci, când învățătorii au venit să-și pomenească colegii lor, căzuți pe frontul onoarei neamului.

Familii îndoliate, copii cu păr blond și ochi de cicoare, în fața altarului lui Hristos, ascultă printre suspine preamărirea faptelor celor ce erau pentru ei singurul sprijin.

La pomenirea eroilor dâmbovițeni au ținut să fie față autoritățile locale și un număr de prieteni și delegați ai Învățătorilor din alte părți. La parastasul dela Catedrală, ca și la solemnitatea desvelirii plăcii comemorative de la Casa Învățătorilor, au fost de față d-nii: D. V. Toni, fost ministru, Col. Gh. V. Dănețescu prefectul jud. Dâmbovița, Col. Captan Comandantul garnizoanei, av. Iosif Petreanu primarul orașului Târgoviște, Cost. Luchian și Gh. Bacarici, inspectori școlari regionali,

Col. ~~Augusta~~ Ionescu, comandantul P. P. și Extrascolare, Prof. ~~Cloș~~ președintele asociației prof. secundari din localitate, Meiso ~~Marișca~~ casierul general al Asoc. G-rale a Invățătorilor reprezentând Comitetul Central al Asociației, St. Chivu președintele foștilor luptători, ~~Mircea~~ Inspir secretarul general al Asociației, Insp. șc. regional ~~Lasăr~~ Ștefănescu cu d-na, etc.

Cetățenii din toate straturile sociale, au venit cu toții ca alături de învățătorii județului, să cinstească pe cei 22 de Eroi învățători.

Intr'un cadru impresionant de religiozitate, preoții: G. Brănișteanu, Emil Popescu-Găștești, C. Parnia, G. Rotaru, I. Dinu, Părcălabu-Costești, I. Vătășescu și Gh. Popescu-Vulcana, officiază slujba parastasului pentru odihna sufletelor Eroilor. Corul Mitropoliei sub conducerea d-lui av. V. Popescu-Băleni, dă răspunsurile înălțătoarei prohodiri.

După oficierea parastasului p. c. preot profesor Brănișteanu aduce pios omagiu, în numele bisericii, celor 22 Eroi învățători cari s'au jertfit pentru răscumpărarea pământului românesc.

Biserica noastră binecuvintează astăzi ca și în trecut jertfa tuturor acelor care cu prețul sângelui au apărât sau răscumpărat pământ românesc cotropit de străini.

N'am răvnit în trecutul nostru, după cum nu răvnim nici astăzi, la bunuri ori stăpâniri ce nu ne aparțin. Noi ne-am apărât contra oricui și întotdeauna: „Sărăcia și nevoile și neamul”, — cum se exprimă Eminescu.

Suntem un popor născut creștin, nu convertit cum este cazul vecinilor ce ne înconjură, noi ne-am plămădit ființa noastră etnică în credința creștină ortodoxă; Sf. Scriptură a fost constituția spiritualității românești; de aci am scos comandamentele vieții noastre sociale și naționale; de aceea noi gândim, simțim și lucrăm creștinește în mod natural nu silît.

Când mai târziu evoluția politică ne-a împus o organizație de stat, am împrumutat sau am conceput această organizație în spirit creștin și am rămas, până astăzi, și sub raportul politic un stat de tradiție creștină.

Cu o structură creștină din nașterea și cu o ordine de stat inspirată de creștinism, popo-

rul român n'a avut dorința mai sinceră în istoria sa de până acum de cât să trăiască în pace cu vecinii săi:

„După chip se vede bourul ce-i place:
Ar vrea'n toată vremea să stea țara'n pace”.

Așa grăia Mitropolitul Dosoftei la sfârșitul sec. XVII vorbind despre Moldova și grajul lui exprima dorința întregului popor aceluși atunci ca și acum și întotdeauna.

Nu ne-a fost dat însă să ne bucurăm prea mult de binefacerile acestui binecuvântat dar dumnezeesc al păcii; trecutul nostru n'a fost mai puțin (sbuciumat de cât prezentul: Am înfruntat năvăliri barbare, am rezistat expansiunii musulmane, ne-am afirmat unitatea etnică în mijlocul oceanului slav, am sfidat nu prea demult perfidia moscovită cu arderea regulamentului organic; ne-am cucerit între timp unirea și independența, ne-am întregit neamul și țara, pentru ca di nou să încercăm prăbușiri interne și externe. Am urcat și coborât toată gama încercărilor și umilințelor, cător ar putea fi supus un popor, și totuși existăm și luptăm și vom lupta.

Avem un trecut. Cine ni l'ar putea contesta? Și trecutul ne spune:

Nu sunteți aci din mila cuiva! Sunteți aci, între Dunăre și Carpați, prin voința lui Dumnezeu și prin bărbăția neamului de ieri și de azi:

Ce furtuni n'au mai pornit,
Pofta răului și-a urei, să te piardă,
neam iubit!

Dar de toți ne-a mântuit
Spada noastră și Scriptura.

Și dacă n'am căzut, aceasta însemnează că am avut aci o misiune dumnezeiască de îndeplinit. Cine ar putea tăgădui ca în actuala conjunctură internațională nu avem o misiune de viitor?!

Cu mintea frământată de aceste gânduri, cu ținuta sufletească ce isvorăște din aceste frământări, răspundem la chemarea asociației învățătorilor din acest județ și cinștim în fața altarului memoria celor mai buni fii ai neamului, a celor mai devotați slujitori ai școlii careu nind teoria cu practica și îndemnul cu exemplul s'au jertfit pentru răscumpărarea pământului românesc cotropit. Jertfa lor este cea mai frumoasă ofrandă adusă pe altarul patriei.

O clipă de reculegere, de apropiere spiri-

tuală între vii și morți, după care d-l inspector școlar regional Bucurică, colegul suferințelor noastre de totdeauna, frate de necazuri pe front, cu mulți din cei căzuți, cu vocea eufemizată de emoție, face apelul celor 22 Eroii, colegii răspunzând răspicat „present”.

Inflăcărat susținător al drepturilor învățătoresci și adevărat exponent al credințelor lor, d-l insp. șc. Bucurică, precizează linia de muncă a dascălilor: Învățătorii cred cu tărie în Dumnezeu, în Begele Țării și Mareșalul Conducător. Ei sunt tot una cu pământul și neamul, iar cei rămași vor și să meargă înaintea și numai înainte. Jertfa celor 22 de Eroii, pe altarul Patriei, exemplul morții lor senine, reprezintă patrimoniul de mândrie al învățătorilor dâmbovițeni.

Din partea asociației învățătorilor din jud. Dâmbovița, în calitate de învățător rănit pe front, vorbește d-l Iancu Milea.

Cuvântarea D-lui Iancu Milea

— „Învățătorii jud. Dâmbovița sunt chemați astăzi, pentru a slăvi memoria celor 22 colegi, fruntași ai învățământului. Să pomenească cu înfiorată emoție, pe cei ce s'au dăruit pentru a olădi o Românie nouă: pe scumpii noștri colegi ce au căzut pentru Cruce și Patrie.

Pomenirea aceasta nu este numai îndeplinirea morală a unei tradiții creștine. Ea este manifestarea spontană a sufletelor noastre, prinosul cald care-l aducem în aceste clipe de adâncă evlavie celor sacrificați pentru sfânta cauză românească.

În aceste momente de aducere aminte, când fumul de tămâie se îndreaptă către cer, gândurile noastre cuprinse de o sfântă reculegere, se înalță spre locurile de lumină și pace unde se odihnesc sufletele Eroilor. Iar pe deasupra ochilor noștri iluminați, trece într-o înșirare dramatică împunătoare cortegiul lor de umbre și pilduitoarele lor fapte de dascăli ai neamului și apărători ai pământului și legii străbune.

Pilde și nume care fac cinste învățătorului neamului, știut fiind că învățătorul român, spre cinstea misiunii sale, a înțeles chemarea vremii. Insuflețit de același elan, inflăcărat de aceeași vitejie ca și săi, învățătorul a știut să-și ducă ostașii săi, școlarii săi la lăudă.

Peste timp, se va rosti cu deplină dreptate numele miiilor de învățători căzuți la datorie. Se va rosti că școala, prin vrednicii săi apostoli, nu a dat sufletelor numai cunoștințele din cărți și o educație de suprafață, ci au pătruns adânc în inimi și au înfipt acolo hotărârea neclintită în biruința și dragostea de sfânta noastră glie; au însuflețit pe individ pentru năzuințele sfinte ale neamului. Dragostea de pământul strămoșesc nu au arătat-o numai prin vorbe, ci au dovedit-o prin fapte, acolo la răscrucea marilor încercări, pe front unde omul se arată așa cum l-a format școala: erou, iubitor al Patriei și disprețuitor de moarte.

S'au jertfit pe altarul credinței și al patriei, nu pentru a aduce prin aceasta un apanagiu de drepturi, ci un simțământ demn de mulțumirea datoriei împlinite și onoarea Țării.

În privința aceasta, iată ce scria, în fața morții pentru copiii săi, pentru copiii neamului, bravul nostru coleg Staicu Mihalache:

„Ieri am cucerit cu plotonul meu un sat, asigurând trecerea batalionului. Pentru curajul arătat în această misiune, am fost propus la avansare. Nu aceasta mă mâna la inamic, ci iubirea de țară, neamul și familia mea, cărora vreau să le fac onoare”.

Sau cuvintele atât de grăitoare ale viteazului comandant de companie Vasile Sava, învățătorul de sub poalele munților, care deși rănit în luptele dela Oancea, n'a primit să fie evacuat. În raportul înaintat batalionului pentru a nu fi evacuat, scria învățătorul Sava: „Nu-mi pot părăsi ostașii, vitejii mei, în sufletul cărora am turnat sufletul meu”.

Au trecut dincolo cu trupul, au rămas printre noi ou fapta, cu jertfa lor care-i înalță, îi glorifică și îi trece printre Eroii neamului.

Țara îi cinstește. Copiii vor fi mândri de părinții lor, iar noi colegii lor, care am luptat alături de ei am avut o stăruie a supraviețuirii, socotim ca o sfântă datorie cinstita memoria lor.

Și acum, într-o pioasă reculegere lăsându-ne glasul gândului spre lumea celor ce s'au dăruit atât de generos pentru pământul și legea strămoșească, pentru Begele nădejdiilor românești și pentru Conducătorul hotărârilor de răscruce, în fața familiilor îndoliate, dar mândre de cea mai mare jertfă pe care au dat-o

Patriei, să le spunem creștinescul „Dumnezeu să-i ierte și veșnică să le fie amintirea întru slava neamului românesc”.

**La casa învățătorilor. În fața catapeteasmelor
mei Eroilor noștri învățători.**

Intrăaga asistență, în frunte cu șefii de autorități și preoții, s'a încolonat și a mers în procesiune la Casa Învățătorilor, unde s'a făcut desvelirea plăcii comemorative.

În fața plăcii de marmoră cu chipurile celor 22 Eroii, se oficiază un scurt serviciu religios, după care vorbește d-l Col. Gh. V. Demetrescu, prefectul județului:

„Acești colegi ai d-v, a căror amintire stăruie atât de puternic în sufletele și inimile Dv. acești 22 Eroii ai neamului care și-au risipit trupurile sfărtecate de gloanțe și schije barbare pe Prut, pe Nistru și dincolo de Nistru, sunt slăviți astăzi de noi toți pentru faptele lor de arme neasemuite și pentru jertfa lor neprecupețită pe altarul Patriei.

D-l Col. Captaru, comandantul garnizoanei și Comand. Reg. de Inf. din care a făcut parte cei mai mulți dintre Eroii slăviți azi, după ce aduce prinos de recunoștință și veșnică amintire bravilor învățători dâmbovițeni cari s'au jertfit pentru Patrie și Neam, dă citire ordinilor de zi, prin care se glorifică faptele de arme ale Eroilor.

Vorbește apoi D-l V. Ghiculescu, președintele asociației învățătorilor dâmbovițeni:

Cuvântarea D-lui Victor Ghiculescu

Domnule Prefect,

Prea cucernici preoți,

Doambelor și domnilor,

În fața acestor inimi cernite, adânc îndurerate, dar în același timp pline de mândria jertfei aduse pe altarul sfintei noastre Patrii și în fața Domniilor Voastre, Asociația Învățătorilor din județul Dâmbovița, își face astăzi o sfântă datorie de conștiință pomenind așa cum se cuvine creștinesc pe cei 22 de învățători eroi care au încremenit pe întinsurile bucovinene și basarabene și dincolo de Nistru până la Marea de Azov, statornicind prin marea lor jertfă — definitiv — fruntariile țării înspre răsărit, acolo unde le-au înălțat pentru prima dată și înaintea tuturor vrednicia și vitejia domnitorilor români și care hotare au fost apărute mai târziu, prin darzenia de

cremene a plășilor și arcașilor lui Ștefan cel Sfânt.

Când glasul de aramă al neamului pornind din străfunduri de istorie cruntă, a cutreerat în lung și în lat cuprinsul țării, chemând la luptă dreaptă pe cei mai buni fii ai săi, pentru împlinirea sfintelor noastre idealuri, învățătorii țării, alături de toți bunii români, urmând pilda vrednicilor lor înaintași care în 1916 din sufletul și din moartea lor, au ridicat temelio nouă pe vechi hotare, ei au pornit cu tot entuziasmul și cu toată dogoarea sufletului lor ca să execute acolo pe câmpurile de bătaie real și tăcut cea mai frumoasă dar și cea din urmă lecție de modol de istorie cu subiectul: Recucerirea Basarabiei și a Bucovinei și alungarea dușmanului cotropitor până departe în stepa care i-a călit sălbăticia și i-a dezvoltat instinctele de fiară fără cruce și fără Dumnezeu.

Desprinși de lângă soții iubitoare care în clipa despărțirii au rămas cu sufletele strânse de o grea și nemărturisită presimțire; aceia de a nu-i mai vedea niciodată, desprinși de lângă iname îmbătrânite de ani și de necazuri care în clipa aceia în gândurile lor poate, în altă formă dar cu același fond vor fi zis ca și mama lui Ștefan Cel Mare.

„Duce labătaie, pentru țară mori

Și-ți v'a fi mormântul presărat cu flori”.

Desprinși de lângă copii dragi, mai ales de lângă copii lor dragi care în naivitatea lor nu și-au dat seama că din ceasul acela vor fi orfanii țării, că vor fi lipsiți de cel mai puternic sprijin, și vor aștepta mereu, mereu să poposească pe drum de scară de undeva încărcat de bunătați pe tăticul lor;

Desprinși din atmosfera caldă și duioasă de clasă, de lângă catedra apostolică și demnă, unde ani de-arândul au încălzit cu văpaia inimii lor sute de copii veșnic însetați de lumină și de adevăr, ei au pornit la luptă tăcuți, modești dar hotărâți ca să așeze în fața puhoiului dușman cel mai puternic zăgaz cel mai neînduplecat obstacol sufletul lor mai tare decât tunul, mai tare decât moartea.

Și în ceasul aceea de ploasă, de creștinească pomenire, când fapta lor fără egal și modestă noastră muncă i-a așezat în marmura recunoștinței pământene, inimile noastre se apropie sfioase dar cu o curată căldură de figurile

lor spiritualizate, îmbrăcate în măreț veșmânt de legendă, iar în gândurile noastre se proiectează clar, așeva figurile lor în forma naturală ne cutremură întreaga ființă și sufletele ni se umplu de o nestălmănită emoție.

Cine a cunoscut pe toți acești ziditori, de suflete, anonimi în migăloasa lor muncă, ce astăzi să nu le simtă lipsa și să nu lăcrimesc de atâtea aduceri aminte ce năvălesc mai mult ca oricând în întreaga noastră ființă.

Ei au căzut departe de aici, departe de aceste locuri pe care le-au iubit, pentru care au murit și în mijlocul cărora au simțit toate necazurile dar și toate bucuriile vieții.

Și la moartea lor
Fulger din senin
Fără de suspin
N'au avut sobor
Preoți să-i slujească
Și să-i prohodască.
Și-au avut sobor
Cântecul sonor
De mitralieră
Și de tunuri grele.
Nu i-au plâns soții
Mame colilii
Nici copii bălai
Suflete de raiu;
Ci i-au plâns atunci
În drum la răscruci
Vântul călător
Încărcat de dor
Bazele de soare.
Luna viaătoare
Dorul de soții

Dorul de copii
Ce i-au urmărit
Înspre Răsărit
Pas cu pas mereu
Pân' la Dumnezeu.

Deși ei au căzut departe de aici deși dela moartea unora dintre ei se împlinește în curând anul, totuși în aceste clipe de ploasă și creștinească pomenire, prin fața ochilor noștri trece aliniat în pas de defilare acest pluton de eroi, dăltuitor de istorie și de dreptate românească.

Plecați urechea și ascultați cu atenție că, de undeva dela margini de apă glasul sfâșietor dar plin de iubire de neam al legendarului Gelu a prins din nou să răsună:

Iar tu de-i trăi frățioare
Să înveți luptătorii în picioare
Atunci când sosit va fi ceasul
Abate-ți pe aicea tu pasul
Nechează-mi și eu din groapă
cunoșteți-voi glasul.

Și armat voi ieși eu afară
Și vesel vom trece noi iară
Prin fum și foc înainte
Să țină protivnicii minte
Că-s vii când e vorba de țară
Și morții din morminte.

Iar lor, celor 22 de înainte mergători ai războiului acestuia care încă este în curs, le spun încheind: Cinste vouă. Și Dumnezeu să odihnească sufletele lor acolo în ceruri unde l-a așezat jertfa lor făcută pentru dreptatea cauzei românești.

I. M.

CTITORI DE ȚARA NOUA

Pentru acela în sufletul căruia războiul acesta ce-l purtăm a deschis rană adâncă ce niciodată nu se va cicatriza; pentru acela care știe că undeva departe sub pământ străin odihnește pentru vecie o ființă scumpă lui și cu toată scurgerea de aproape un an de când această dureroasă veste i-a săgetat sufletul nu-i vine să se obișnuiască cu această crudă realitate, ci așteaptă, speră că poate o minune se va întâmpla și fruntea lui se va descreți și întunerecul ce i-a năpădit în suflet se va risipi, pentru acela, manifestarea învățătorilor dâmbovițeni cu prilejul desvelirii pietrei comemorative a colegilor lor căzuți pe front, a avut darul de a-l smulge pentru câteva clipe gândurilor lui chinătoare și a-l înălța sufletește acolo sus, în lumea celor bine plăcuți lui Dumnezeu, unde se găsesc eroii sfântului nostru războiu. S'au trăit cu acest prilej clipe de adevărată piozitate creștinască și de înalt patriotism.

Deși s'a spus căndva că recunoștința este cea mai rară care nu prinde rădăcini decât în sufletele călitate, în disciplina moralei creștine atunci, pe drept cuvânt, corpul dăscălesc primar al județului nostru, prin această manifestare este îndrituit să i se spună că poartă în suflet această floare albasă.

Intr'o frumoasă zi a acestei primăveri târziu-nice, învățătorii s'au oprit pentru o clipă din istovitoră muncă a rosturilor lor firești

și s'au adunat laolaltă în fața Sf. altar pentru a slăvi așa cum se cuvine pe camarazii lor cari în decursul acestui an de epopee națională, s'au rupt din rădăurile lor și-au pornit în iureș haiducesc să-și pună trupurile stărilor puhoiului de la răsărit ce tindea să se reverse peste plaiurile bine cuvântate ale prea frumoasei noastre țări.

Pomenirea aceasta a învățătorilor eroi, a constituit cea mai înaltă lecție de patriotism pe care puteau s'o dea învățătorii dâmbovițeni, nu elevilor lor, ci nouă tuturor cari am fost de față.

A fost o zi înălțătoare, o zi din acelea ce rar îți este dat s'o trăiești, o zi în care par'că simțeați că te rupi cu toată ființa ta din lumea aceasta a păcatului și a răutăților omenești și te înalți pe aripile gândului sus sus de tot, colo unde odihnesc sufletele celor ce se pomenău.

Pe placa de un alb imaculat, ca sufletele lor, ca viața lor, stau înșirate chipurile de sfinți ale eroilor învățători dâmbovițeni străjuite de palpatul candelă și frumbe ornate cu culorile noastre naționale. Vor rămâne acolo în sala de onoare a casei lor, mărturie peste timpuri și pildă de sublimă lepădare de sine. Pentru mine, pentru tine iubite cititor, pentru noi toți și pentru cei ce vor veni, ei vor însemna suprema dăruire, supremul sacrificiu.

suprema jertfă adusă pe altarul lui Hristos și pe sf. prestol al patriei străbune.

Pentru prezent și viitor vor rămâne ziditori de țară nouă, ctitori cari întorc la temelii țării trupurile lor sfășiate de ura vrășmașului nostru de vecuri.

Ei au murit simpu, ostășește, dar mândri că au deschis porțile răsăritului pentru libertatea neamului românesc, pentru statornicirea hotarelor noastre sfinte.

În fața candalei ce luminează chipurile lor de martiri, să ne plecăm genunchii și lăptă lor care întrece toate strădanile de azi, să fie simbol și temelie pentru țara de mâine.

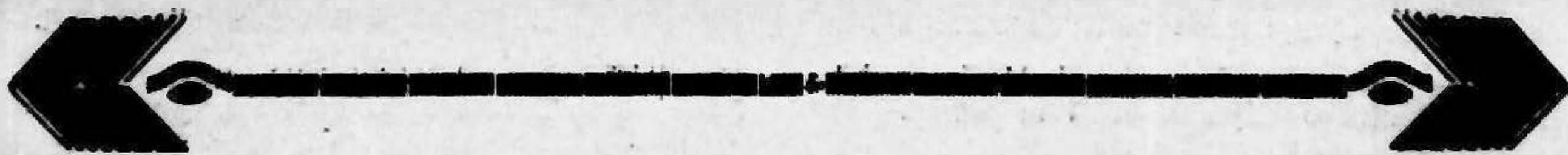
Sângele lor să fie cimentul solidarității românești și cheagul unirii celei mari țări în ciuda tuturor trebură realizată.

Mai mult ca oricând să fim pătrunși de gândul că cea mai curată cinăre a acestor eroi, va trebui să fie așezarea faptelor și gândurilor noastre la înălțimea jertfei lor. Mergând cu toată onestitatea dar și cu toată hotărârea pe drumul trasat de ei, vom arăta lumii întregi că năzuințele și biruințele acestui neam, au fost realizate întotdeauna prin jertfă și numai prin jertfă.

Preot Emil Popescu-Gătești
Târgoviște

MAMA LUI ION S. MARIN

Nu știu să fi oțit vreodată ceva, sau să fi încercat măcar o reflexie mai serioasă asupra plânsului, ca expresie a unei puternice stări emotive. Cu toate că el stă cu noi în casă și la masă pe dată — adesea — pe uliță, sau la vacinț, de cele mai multe ori — când n-am fugit de el — l-am ascultat pasiv — consumându-și cromatica unei game nesfârșite și numai rar — foarte rar, mai precis, numai odată — s'a întâmplat ca imunitatea de care mă bucur, să fie biruită de darul lui molipeltor. Și atunci, toată zgura care îmi acoperea sufletul spre a-l face nesimțitor — toată insensibilitatea căpătată prin rutină s'a topit, cu tot protestul meu — care îmi impusesem o anumită conduită la o împrejurare solemnă — și o lacrimă rebelă — ca să-mi facă în ciudă — s'a rostogolit pe furiș între gene, pentru ca apoi să se ascundă discret în batistă.

... Era — nu de mult — la comemorarea unor eroi, a învățătorilor dâmbovițeni. Cu aer solemn și grav, „colegii” lor veniseră din funduri de sate, sau direct de pe zonă, să cinstescă cuvințios pe cei cari, deși bătuseră odată cu ei la poartă aceluiași destin cerând consecrarea, le-au luat înainte.

Îmi făcea impresia că prezența lor așa de numeroasă acolo, era ca o adeziune — ca o subscriere fără condiții sau rezerve — la actul celor dinții. Alături de ei, văduvele. Acele femei alese de soartă să fie mereu mîreșe în așteptare, femei pe care nenorocul le-a sîmialit și plînsul le va închide ochii. Ve-

niseră acolo — în casa lor — neterminată încă — pentru ca — prin substituție — să răspundă „prezent” la apelul morților. Și la fiecare chemare la care mulțimea răspundea masiv și greu ca un legământ, se auzea un țipăt ușor și reținut, sau un suspin răscolitor și surd ca un geamăt.

Se țin cuvântări frumoase. În sufletele văduvelor, aceste evocări stărnesc încet, încet, mândria de a fi cine sunt și aceasta le face să-și ridice privirea. Torontul lacrimilor a conțenit. Stângace, ele încep a-și drege voalurile transparente, răvășite de zbuclumările plânsului. Au cură atâtea lacrimi azi și abundența lor e o chezișie că nu se vor termina definitiv, niciodată.

Dar azi e praznic, praznicul morților. Acum e târziu și lumea e obosită de atâtea emoții încercate. Afară e frumos și ispita unei primăveri sfioase și târzii ne cheamă cu șoapte tainice, să leșim mai repede la targ, la viață. Înăuntru — în cămin — e trist — e atmosferă și pace de moarte; afară e zgomot, e veselie. O clipă de uitare — de dărulă totală în brațele vieții care își cântă biruitoare, mărșul, compensează zile grele de durere. Mai târziu — la anul poate, ne vom întâlni din nou, cu același prilej și tot așa de solemn.

... Mă întorc o clipă să mai văd odată placa de marmoră, pe care s'au săpat numele eroilor. Voi fi sigur — eu cu ei — prietenii mei. Dar nu! E cineva acolo, un întârziat ca și mine — o bătrână. Mă opresc departe și mă uit la ea. Nu este îndolată și nici nu

plănge. Se uită lung pe placă, ca și cum ar căuta pe cineva. Nu știe carta și nici nu vede bine. Se apropie mai mult de zid... ajunge sub candelă. Degeaba... tot nu vede, la un scaun, se uită o clipă la el și la opincile ei cărpite și murdare și se urcă. S'a oprit într'un loc. Pune degetul pe placă — probabil pentruca să nu piardă ceea ce găsisse, se uită furios în toate părțile și după ce s'a încredințat că nici o privire iscoditoare n'o urmărește și deci nu va fi certată pentru fapta ei — întinde mâinile amândouă peste placă, — așa ca o înclătăre supremă — ca o disperată îmbrățișare și — într'o pornire de nestăpânită pierzanie — o sărută. Apoi — așezată, ca după un efort stovitor — după ce rotește aceeași oboșită privire împrejur — scoate — din sân — un șervet mototolit în care își ascunde fața și șoptește așa ca o chemare deznădăjduită, ca o rugăciune: Sfântu mălchil, alânt!

...Se mai uită apoi bătrâna, câteva clipe, într'un loc pe care încep să-l definesc — se uită lung — pierdut — coboară ostentă, lăzându-și încet greutatea prea multor ani și pleacă domol — aproape senină — ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat, spre viața de ră, ale cărei îmbliri și chemări, nu le mai auzea.

... Din colțul de unde am asistat la această zguduitoare scenă, am avut conștiința că fac un păcat, dar o lacrimă ce m'a biruit — nu l'a ispășit. M'am dus la placă să văd cine era scris pe locul unde au increment o clipă buzele bătrânei și în jocul de lumină sfioasă ale candelăi, am văzut pe placă un chip tânăr de flăcău, frumos și vesel ca după o îmbrățișare dragă, sub care am cetit: I. S. Maria. Și bătrâna fusese desigur, mama lui I. S. Maria.

... Am rămas și eu atunci sub candelă sub care a întârziat câteva clipe, o mamă. Un potop de reflexii mi-a năvălit atunci în minte. Dacă toate lacrimile care au curs acolo, sub placa de marmoră, sunt scumpe — sunt flori frumoase, răsărite din suflete curate și credincioase, apoi lacrima singură, care a turburat câteva clipe ochii oboșiți ai unei mame, este fără preț. Dacă tinerețea văduvelor ne-a impresionat profund, dacă dramatica lor desnădejde ne-a lăsat urme adânci în suflet, bătrânețea mamei care își pierde sprijinul și bucuria și nădejdea, ne zguduie. Oăci dacă o soție este — prin adopție — partașă egală la gloria eroului — apoi o mamă — prin înbăș această calitate a ei, de autoare a eroului, este generatoarea gloriei. Dar pe când prima poate avea o satisfacție compensatorie, pe care Nația i-o datorează, cealaltă n-o răvinește și nu are timp s-o mai dorească. Și dacă plânsul văduvei poate atinge culmi de disperare, el își poate găsi totuș — deși nu totdeauna — alinarea în uitare, pe când acela al mamei — este plânsul cărnii, este reacția și protestul biologic formulat de viață împotriva morții, care îi atacă legea ei fundamentală: continuitatea. Și aceasta nu admite nici un fel de compromis. Cel mult — calitatea ei de mamă — poate cenzura derlănțuirea sensibilității feminine și să dea plânsului ei un caracter nobil, de frumusețe tristă.

Am văzut — în îmbrățișarea de către o mamă, a unei plăci de marmoră, Nația îndurerată, — dar mandră, îmbrățișându-și cu brațe uriașe, dragii ei copii.

Proct N. Pușescu Cernea

Pucioasa—Șerbănești

Dâmbovița.

EROUL

IOAN S. MARIN

Inv. fără post
din comuna Picior de Munte

Sublocotenentul în rezervă Ioniță S. Marin Ctg. 1935 dintr'un Regiment de Infanterie

Ion S. Marin, s'a născut în comuna Picior-de-Munte, județul Dâmbovița, la 3 Iulie 1912, și era fiul lui Soare Ion Ioniță, gospodar fruntaș din comună.

A urmat cinci clase primare, în satul natal, fiind premiant în mai toate clasele. Având înclinare și dorință de a urma școala mai departe, intră în școala Normală de învățători Târgoviște.

Este susținut în școală cu mari sacrificii de mama sa văduvă. Armata îl găsește fără diplomă, urmând cl. VIII după armată luând diploma de învățător în anul 1938. De la 1938 ocupă catedră temporară la școala Suța-Seacă, Produlești și Galșa-Banat.

În anul 1940 urmează cursul redus al școlii de ofițeri de rezervă „Sf. Gheorghe” în urma căruia este avansat Sublocotenent în rezervă pe data de 30 Iunie 1940, I. D, No. 2215.

Este chemat la concentrare în ziua de 24 Ianuarie 1941, la un Reg. din Brașov, unde îl găsește Mobilizarea armatei, pentru războiul contra bolșevicilor.

În fruntea unității sale ia parte în luptele cele mai grele pentru trecerea Prutului, luptă ca un viteaz, trece pe pământul Basarabiei

luând parte la toate luptele până la localitatea Răduleni de pe malul Nistrului județul Soroca, unde în 17 Iulie 1941, o schijă de obuz îi perforază pieptul și cade în fruntea plutonului său, ca un erou îndeplinindu-și cea mai scumpă datorie, apărarea Patriei.

Cu iuțea de fulger, s'a răspândit vestea în sat că învățătorul Ion S. Marin a murit pe front. Moare numai în vârstă de 29 ani, când putea aduce pentru mamă sa mângâiere și alinarea bătrânelor.

Este primul erou al satului căzut pe câmpul de luptă în războiul sfânt.

Comuna pierde pe un viitor dascăl și educator de noi generații. Corpul lui se odihnește pe malul Nistrului ca sentinela năadormită și apărătoare până la sacrificiu, a pământului strămoșesc. Noi nu-l vom uita și nici urmașii noștri, căci faptele lui de eroism stau mărturie multor generații viitoare.

Ion S. Marin a murit moarte de erou în războiul contra bolșevismului, tocmai când pământul Basarabiei scăpase din robia ruscască.

Dumnezeu să-ți ierte greșalele și să te pună alături de martirii căzuți pentru sfânta cruce.

Constantin I. Tănăsescu

Învățător

CUM ÎȘI CINSTESC ÎNVĂȚĂTORII PE EROII LOR ?

Nu există neam de oameni, care să nu aibă cultul morților. De două mii de ani Românii au spus: „pe morți să nu-i vorbim, de cât de bine!” Și dacă pe morții obijnuiți, lumea îi cinstește, cu cât mai vărtos pe eroii! Un popor care nu-și cinstește eroii, nu este vrednic să dăinuiască. Dispar oamenii, trec generațiile..

Un lucru rămâne vejnîc: gloria faptelor celor morți. Datorită acestor fapte trăește, prezentul și se asigură viitorul.

Iar pentru ce războiul actual, ne pune o datorie neobijnuită de a-i slăvi vitejia, nu este unul altul, din cele multe pe care neamul nostru avut-a să le poarte, în decursul sbuciumăteii lui istorii. Până acum oștile române apărau hotarele țării. Sute de ani trupurile românești au îmbelșugat cu sângele lor pământul pe care nu l-au lăsat cotropit de atăția dușmani.

Ori undă se găsec oasele lor, ele rămân acolo ca o dovadă, — mai tare de cât toate hrisoavele, mai vorbitoare de cât toate documentele, pe care le mănuesc, după cum li taie capul și-i indeamnă inima, teoreticienii Istoriei — că ceiace pretindem să stăpănim, este ~~afântul nostru drept~~. Astăzi însă, am intrat în război, fără tocmeală și participăm la el cu toată râvna bărbătească, nestând în cumpănă în fața nesfârșitelor sacrificii cari ni se cer și ducând faima vredniciei românești până'n fundurile Rusiei, nu numai ca vijelioasă răbufnire împotriva sălbăticeii nedreptăți pe care de veacuri o suportăm dela niște vecini laini și nesăturați — dar și pentru așezarea Europei pe baze mai în legea lui Dumnezeu și pentru pedepsirea nebulilor cari de 26 de ani

se bat cu El, sfărâmându-i altarele și spânzurându-i slujitorii.

Anul de jertfe pe câmpurile de luptă pe care l-am parcurs, a arătat popoarelor proporțiile însplîmîntătoare ale amenințării dela răsărit și ce s'ar fi ales do țara noastră, dacă în ceasul când gata ora ca masa uriașe de uci-gași să se prăvale cotropitoare peste noi, armata noastră nu s'ar fi aruncat în teribila încelestare, cu toată apriga dărzenia care uimește astăzi lumea?!

Către toată armata română se îndreaptă desigur admirația și recunoștința neamului nostru, dar în legătură cu sentimentele că-mi stăpănesc sufletul când aștern aci aceste rânduri, dator sunt să mă oprăsc cu mișcată evlavie asupra chipului sublim 'cum își fac datoria Învățătorii României.

În'adevăr, aceia care în școala lor, au infiltrat și cultivat în sufletele copiilor noștri sentimentul datoriei către Patrie, nu se putea să n'o facă pe a lor, atât de strălucit. Străbătuți de disciplina acestei datorii acasă, un excepțional simț al datoriei domină ființa lor, pe front. Faptele lor de arme, demonstrează maiestros, însușirile însăși ale neamului nostru.

Acum — mai mult ca niciodată, ei și-au însemnat, cu sânge mult, locul ce-l merită în așezările societății românești, căci capacitatea de sacrificiu a definit merău poziția ce se cuvine cuiva în erarhia valorilor sociale ale oamenilor. Ziarele sunt pline de chipuri de învățători morți pentru țară și dovedesc ce procent impresionant de eroi, a dat corpul învățătoresc.

Pentru aceia zguduitoare sunt serbările pioase pe care asociațiile învățătorilor din țară

le organizează, întru cinstirea eroilor lor.

Gestul lor dovedește că nu se risipește eroic un sânge fără ca el să nu nimbeze onoarea corpului din care au eșit acești eroi. Am văzut cu admirație cum s'a făcut o astfel de comemorare, la asociația dâmbovițeană. Din cuvântările pline de simțire curată, rostite cu acest prilej, înțelegeai, că nu veniseră acolo colegii, ca să plângă, ci ca să ia puteri spirituale de a-și imita eroii.

Nu se scobora acolo un steag, ci se înălța — ca s'o fâlăia spre cer, mândria celor cari l-au purtat așa de măreț spre slava neamului nostru.

Am văzut în sala casei Invățătorilor din Târgoviște — placa pe care erau săpate numele celor 20 de invățători din jud. Dâmbovița, cari au căzut pentru Patrie.

În fața acestei plăci m'am oprit pătruns de un fior de religiozitate, înțelegând că prin

ea, încremenea pentru totdeauna, în piatră — ofrande de gând și de suflet. pentru eroii lor, a Invățătorilor dâmbovițeni.

Știu să-și cinstească eroii — Invățătorii!.

Când văd în Biserică chipul Mântuitorului Cristos, pe crucea chinurilor Lui, mă închin, ca Aceluia din a cărui jertfă, ne-am agonisit mântuirea sufletelor. N'a fost mai puțin adânc sentimentul ce am simțit în fața plăcii comemorative dela Casa Invățătorilor din Târgoviște, când m'am gândit, că peste trupurile lor și ale camarazilor lor, de mare, de sfântă jertfă, rostogolite în vijelioase asalturi, se ridică tot mai mândră și mai puternică Patria.

Măriți eroii! Ați urcat culmile cele mai îndrăznețe ale gloriei ce-i este îndăduită unui muritor. Dumnezeu să vă așeze sufletele acolo unde sunt stelele strălucitoare, care nu pier.

1942, Iulia 31.

Preot N. Popescu Glodeni.

Drum de vară

*Mergem galeș, eu cu mândra, pe potică
Vântul trece urma de ne-o strică.*

*Vara grea de sănătate multă,
Stă sub dealul verde și ascultă.*

*Și spun mândri: „'N veci om fi ortaci!”
Nevăzutul văii zice „...taci.”*

*„Te-oi purta în inimă”, șoptește
Draga mea, și inima îmi crește,*

*„Anii toți, mă leg prin jurăminte,”
Nevăzutul văii strigă „...minte.”*

Baciameni, 16 Mai 1942

I. CALBORĂNU.

GALERIA EROILOR

GHINOIU NICU

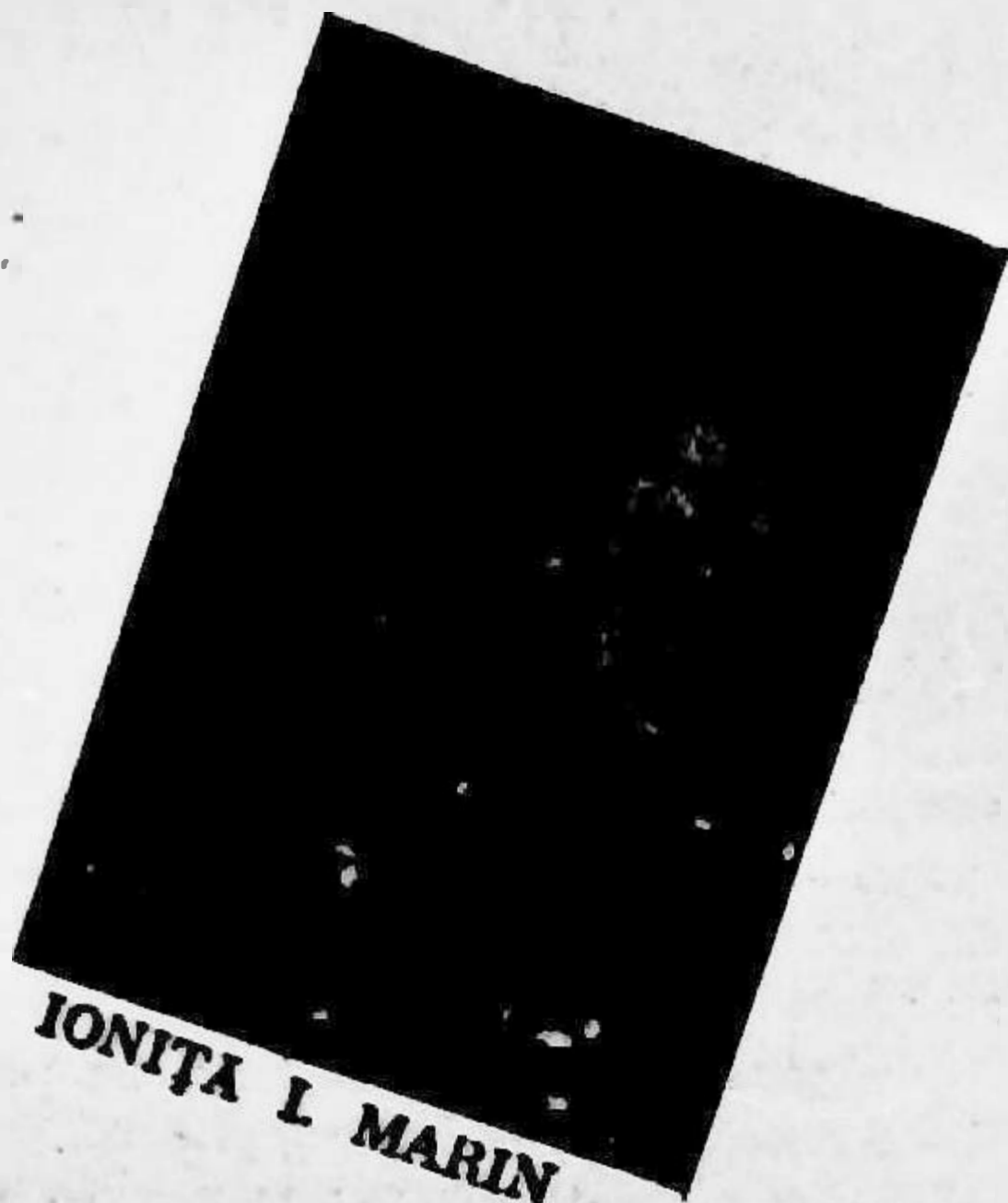
GALERIA EROILOR

NICOLAE I. RADU

LINU EREMIA

IONIȚA I. MARIN

CHIRIAC MUGESCU

grad — o funcțiune nouă creiază un organ nou. Dacă între sălbatac și omul civilizat există o diferență așa de frapantă, este tocmai din cauză că sălbatecul nu a întrebuițat creierul — sub altă formă; nu a muncit — ca să-l poată desvolta, să creeze noi elemente nervoase, noul legături, noi posibilități de cunoaștere și de adaptare.

Scurt, părăsește lumea instinctelor, deci lumea animală și se transformă în „homo sapiens”. Această trecere dintr-o lume în alta nu se face decât prin muncă. La început desigur prin constrângere, pentru că mai târziu când omul a pătruns firea lucrurilor, să o facă din plăcere. Lucrătorii și orice meseriași în genere, nu câpătă acea abilitate care uimește, decât prin muncă continuă. Această muncă continuă duce la perfecțiune și descoperiri, adică progres.

În sfârșit, din punct de vedere intelectual și moral, nimic nu se poate crea, nimic nu contribuie la înaintare, nimic nu stabilește o viață de societate fără muncă. Dacă munca ar fi un chin și un blestem, cum se explică munca asiduă a celor ce au contribuit la formarea și mărirea patrimoniului intelectual, cu care se fălește toată lumea civilizată?

În adevăr, la început primii oameni Adam și Eva și primii căzuți în mrejele păcatelor, trăiau fără osteneți și fără grija zilei de mâine. Era o trăire identică aproape cu a sălbaticilor din zilele noastre, pe care natura — acolo unde trăesc — i-a dăruit din belșug cu multe bunătăți. Era o viață animalică cu anemia atât trupului cât și sufletului și care, inevitabil cădeau victime păcatului. După cum se vede, simțeau nevoia creerii unui nou rost în viață, la care să se angajeze și să contribuie direct persoana lor psiho-fizică. Această angajare s'a făcut greșit, deoarece corectivul a venit la timp.

A fi ocupat, a munci, înseamnă a întrebuița energia în crearea lucrurilor frumoase și utile. Contrariu, această energie trebuie cheltuită altfel, în altă parte unde nu se cere efort. Acea parte care nu cere efort, este câmpul în care clocotesc toate viciile și imoralul.

Prin urmare, câștigarea pâinii prin sudoarea feții tale, este o necesitate biologică și nici decum un motiv de desconsiderat; din

contră, prin ea se caută și se găsește sensul adevărat al vieții.

— Să-ți faci un rost în viață — cuvinte spusese de părinți când copiii își iau sborul în lume de lângă ei, ne arată precis că acest rost, nu se poate realiza decât prin muncă cinstită și nu prin apucături ce compromit și degradează.

Oine în viața lui n'a trăit bucuria pe care o dă rezolvarea unei probleme, indiferent de ce ordin, rezultat atins prin muncă intensă și încordată? Oare bucuria simțită după o zi de muncă adevărată, nu este rezultatul fericit al muncii blestemată?

Oare această bucurie a împlinirii datoriei, oare constituie un stimulent zilnic, nu ne apropie de omul ideal, de omul necesar țării noastre azi?

Este adevărat, și aceasta o relevăm cu multă durere, că pe mulți indivizi, munca îi duce la o stare disperată, atunci când ea este făcută din silă sau simplă obligațiune. Aceștia, din capul locului, nu știu și nu înțeleg munca adevărată, căci nu s'au trudit niciodată să pătrundă în tainele acesteia și să savureze din plin bunătățile ce i le pune la dispoziție cu atâta dărnicie.

Cât curaj și încredere în forțele noastre ne dă munca! Ea ne readuce la normal când loviturile și mai ales tentațiile vieții ne fac să schimbăm itinerariul normal al ființării noastre, jucând astfel rolul de regulator ce nu admite compromisuri. Iată cum rezultă necesitatea muncii în viață, care la copil se manifestă spontan prin joc.

În muncă trebuie pus suflet; fără acest suflu de natură divină, opera este moartă. Moralitatea să fie aceia care să străjuiască și să însoțească pretutindeni acțiunile noastre în munca cotidiană. Căci, dacă nu pui la temelie ei aceste elemente și mai presus dragoste, rezultatele nu numai că chinuesc pe individ până la uzaj, dar ele se repercutază în stil mare și asupra colectivității, care nu este vinovată cu nimic. Și te întrebi, care este aportul tău adus țării, o servești sau deservești? Oamenii, care în spatele lor nu duc cu cinste și mândrie sarcina unei munci adevărate, se izolează singuri de restul societății; de aceea lor nu li se pot încradina posturi de răspun-

dere, căci prin forța lucrurilor, cad dela sine. Și cu cât postul incredințat va fi mai înalt, cu atât căderea va fi mai dureroasă, lucru neîngăduit azi, când vremurile exclud asemenea experiențe pe spatiele statului. Nepricepuții și certajii cu munca, să iasă din rânduri, lăsând locul capacităților dornice de adevărată muncă. Neamul nostru are nevoie azi, mai mult ca oricând, de elemente care prestează munca morală, făcându-și din aceasta o dogmă.

Zorile României noi mijesc îmbucurător la orizont; datoria noastră este de a corespunde pe deplin noului răsărit prin muncă și elan, nu prin blazare și apatie.

S'au dus timpurile superficialismului; ușurătatea cu care unii dintre noi ne achităm de munca și sarcinile cotidiene, să fie înlocuită cu o muncă conștientă și un robust optimism în faptă. Căci, după felul cum vom ști să muncim, așa vom dăinui în viitor. Neamurile și țările, de aici înainte, n'o să mai tragă în balanță prin bogățiile lor naturale, sau prevalându-se de anumite drepturi câștigate prin metodele trecutului pe care le cunoaștem prea bine, ci prin felul cum vor ști să muncească și să producă. Starea de toropeală și desinteres specifice orientului, să dispară, înlocuindu-se cu o vie trezire la realitate.

Să privim viitorul drept în față și să ascultăm cu sfinte atenție comandamentele zilelor ce trăim și acelor ce vor veni încă.

Pionii de azi și de mâine ai neamului nos-

tru, să vor recruta dintre aceia care lucrează conștient pentru împlinirea creșterii noastre.

Pe cei șubrezi la suflet și înclinați spre aventură, momentele istorice prin care trecem și le simțim din plin, li vor respinge și-i aruncă la locul unde acțiunile și ideile lor, vor fi puse în imposibilitate de a profana și stingeri cu ceva, mersul normal al destinului nostru, eroit cu atâtea jertfiri de sine și înțeleștări până la sânge.

Cu viziunea clară a acestui viitor și cu recunoștința nemărginită față de înaintașii noștri, punem la temelie neamului acesta, tot elanul și munca noastră neprecupețită. Căci, acela care a înfruntat cu un stoicism nedesmințit — moartea — acolo pe front, va fi reazimul Patriei și pe frontul intern, fapta lor constituind motivul puternic care pledează pentru încrederea ce le trebuie acordată fără rezerve.

Datoria, pentru formarea omului ce ne trebuie, cade în sarcina învățătorului; el, care a crescut și a luptat tot la cot și zi de zi cu vulturii biruințelor noastre, va ști și de data aceasta să se achite cu onoare, muncind pentru formarea trupului și sufletului tinerelor vâltoare, nedesmințind astfel numele de apostol al neamului.

Dragă prietene, iată replica mea.

Târgoviște, 31 Iulie 1942.

Damiana Popescu
Învățător

CAIETUL POVEȘTILOR

Lăi I. NISIPEANU

Una din inclinațiile predominante ale copilului, de mult remarcată, de oricine, nu numai de știința psihologică, este pornirea, pasiunea după povești. Sufletul copilului, este o perioadă de vreme, setos după fantastic, iar hrana lui de predilecție sunt plâsmuirile fanteziste. De aceea ascultă cu atâta interes depănarea molcumă a basmului, sau citește cu o plăcere neînchipuit de mare cărțile de povești. Și pentru acelaș motiv lucrurile și ființele din jurul său capătă alte semnificații în jocul său pasionat, semnificații dintre cele mai ingenioase și imposibile chiar. Personificări miraculoase, țesături de imaginații extrem de bogate și de puternice, caracterizează jocul copilului, o bună perioadă a copilăriei sale.

Viața copilului se desfășoară într'un ritm dinamic, cu peripeții rostogolitoare, demne de cunoscut și de admirat. Albia sa sufletească frământată meandre, trece prin atâtea pripore, se înalță pe culmi de fantezii nebănuite, lăsându-se ademenit de vraja sublimă a atâtor închipuiri nebulose. Reduse orizontal, bogate și fecunde vertical, cu adâncimi și autenticități nebănuite, fanteziile copilului nu cunosc odihna. Din lumea realului, sufletul copilului svadează prea des spre paisajul plin de surprize, cu imense peripeții fantasme, al basmului, identificându-se cu atâtea plâsmuiri imagine din galeria croilor din lumea poveștilor.

Pornind de la acest indiciu, o realitate indiscutabilă, și școala trebuie să caute să respecte și să folosească această caracteristică a su-

letului copilului. Ceva mai mult, trebuie să o alimenteze, să o satisfacă și să o cultive în chip firesc și creator. Este o sate să trebuie potolită cu tact și chibzuială, la epoca respectivă.

Și trebuie să recunoaștem că școala noastră, principial, a sesizat acest specific școlar. E drept însă că prea timid și prea puțin face pentru satisfacerea acestei inclinații firești a copilului. Ne-amintim astfel că printr'o dispoziție ministerială, prin 1931, introducerea unei ore săptămânale, așa zisă „oră a poveștilor”, a fost bine venită și de mult așteptată. Pedagogi de frunte, de la noi, o sesizaseră și-o ceruseră insistent, printr'o vie și sistematică publicistică pedagogică.

S'a săvârșit însă o greșală mare de acei ce-au întocmit programa analitică a școlii primare, din 1938, că n'au consacrat cel puțin această „oră a poveștilor”, deși era de așteptat să se fi mărit timpul necesar satisfacerii acestei inclinații naturale a copilului. S'a venit, în schimb, cu o oră „pozitoare” — „de povestiri, lecturi și recitări, dialoguri și înscenări teatrale”. O biată oră, în care se fac de toate și de nici unele¹⁾ și în care povești nu se pot spune, lecturi nu se pot face, din lipsă de timp și nici ora aceasta nu le îngăduie. Căci iată ce spune programa despre rostul acestei mi-

1) Mai precis nu se face nimic din cele precizate. Nu-i înțeleg rostul sau nu au fost orientate de nimeni în acest sens. Lămuririle programelor sunt absolut insuficiente.

„sculoasă „oră”: „O vorbire frumoasă, iată scopul acestor exerciții²⁾. Iar în ceea ce privește rostul lecțiilor de limbă română — al căror număr s'a micșorat mult, față de programa anterioară — găsim această indicație: „Temeliul lecțiilor de limbă română trebuie să-l formeze limba vorbită”...³⁾.

Un scop pur didactic și nicidecum unul formativ, căpătarea gustului de cetit, mijloc ingenios și necesar unei autoculturi.

Văzurăm că s'a ales cu „ora de povești” — a devenit un ghiveci național, ora de „povestiri, lecturi și recitări, dialogări și înscenări teatrale, cu alte scopuri decât cel al poveștilor, neavând menirea de a cultiva deprinderea, gustul cetitului, iar orele de limbă română (citire) și acestea li s'a micșorat numărul în orarul săptămânal. Chiar dacă sunt presărate, pentru fiecare clasă, printre lecțiile de citire, unele povești, sunt puține și toate, chiar dacă n'au în conținut, vor avea în predarea zilnică un caracter pur didactic, cu asocieri și generalizări, învățăminte, cu fel de fel de întrebări și lămuriri a înțelesului.

Un caracter și alt procedeu de predare are „ora de povești” și cu totul altul orele de citire, „de vorbire corectă”, cum le spune programa actuală, cu scopuri pur didactice, cu încercări de principii, unități metodice, rezumări, idei principale, etc.

Inclinarea copilului spre fantezie o considerăm mai puternică tocmai în epoca aceasta când începe școala primară, intensificându-se până atinge punctul culminant, la vârsta de 13 ani, ca apoi acest interes să înceapă a scădea destul de repede, simțul și pornirea spre realitate luându-i locul treptat, treptat. Tocmai în această fază a copilăriei se impunea o accentuare a caracterului fantastic a învățământului. Mai ales că viața din care vine copilul la școală, — viața în familie — este caracterizată printr'un puternic nimb de fantezie, vis, imaginație bogată, în care și-a scaldat toate intuițiile sale. În familie se mai găsesc bunici și bunice, mame și tați care mai cultivă basmul, povestea, adormindu-și nepoții sau copiii în vraja atât de îmbietoare a miraculosului, a fantasticului.

Toată în jurul copilului, în această epocă, după cum am amintit, sunt plăsmuite și înțelese în felul său de a concepe, fantezist, antropomorfic. Este dornic de multă și varlată mișcare, e efectiv și gata să făptuiască ceva. Pe lângă că este limbut, gata oricând să întrebe vrute și nevrute sau să povestească ce l-a impresionat.

Ori ruperea bruscă și brutală cu acest fel de a înțelega totul și transplantarea copilului într'o altfel de atmosferă, aceea a școlii noastre, caracterizată prin abstracțiunea, fașism și didacticism stereotip, este tot ce poate fi mai greșit din punct de vedere educativ. Școala noastră, trebuie s'o recunoaștem, este prea rece, ține la distanță pe copil, nu și-l apropie sufletește, cultivă inerția, pasivitatea, ia copilului orice înclinație spre inițiativă și creație. Chiar dacă unele indicații teoretice sunt în pas cu noile precizări psihopedagogice, destul de fericite, pe teren persistă aceeași școală, școala tradițională, unde cuvântul hotărâtor l-are „metoda” și învățătorul, fără a se ține seama de copil, de specificul, aptitudinile și cerințele sale psihofizice. Este o lipsă de respect pentru tot ce are copilul mai al său, mai personal, o violentare a psihicului său. Așa că numai de o școală psihologică nu poate fi vorba în felul acesta.

Și acest moment, trecerea dela viața preșcolară la cea școlară, este cel mai delicat și cel mai hotărâtor, adesea, în toată școlaritatea copilului.

Acest moment implică o deosebită grijă, un remarcabil tact pedagogic și-o destoinicie de artist, care să realizeze o trecere, dintr'o viață într'alta, pe nesimțite, în chip natural și efectiv. În această privință programa analitică actuală nu spune nimic, deși considerăm învățământul de tranziție de-o necesitate primordială, el hotărând iubirea sau ura față de școală, apropierea sufletească dintre copil și educator sau depărtarea și mai mare dintre acești doi factori. Și fără acest atașament psihic nu poate exista educație și nici un învățământ rodnic.

Dacă această lacună, învățătorii cu mai multă experiență, o pot remedia, când sunt pătrunși de însemnătatea învățământului de tranziție și s'au lăsat pătrunși de unele sugestii prețioase în acest domeniu, dintre care cunoaș-

2) Programa analitică pag. 107.

3) Programa analitică pag. 65.

tem ca pe cele mai folositoare pe cele ale cunoșcutilor metodologiști I. Nisipeanu și T. Geantă,⁴⁾ — nu tot așa stă cazul cu cei ce au mai puțină experiență sau cu cei mai lipsiți de perspicacitate, ingeniozitate și informație. Intervenția oficialității, prin îndrumări amănunțite, în acest sens, se recomandă în special pentru aceștia din urmă. Altfel sunt zadarnice toate perorările teoretice prin care se recomandă cunoașterea și respectarea individualității copilului, când o cerință psihică atât de puternică — învățământul de tranziție — este neglijată în chip așa de brutal, într'o epocă, fază atât de hotărâtoare în viața copilului.

Ne vom opri asupra unei singure laturi a acestui învățământ de tranziție — punct de trecere, de legătură dintre viața în familie și cea în școală, dintre școala vieții și școala oficială — și anume asupra poveștilor ce trebuie să delecteze, intereseze, apropie și orienteze, să-l introducă pe copil în chip atractiv și plăcut în noua viață, viața școlii oficiale. Mai ales în perioada de acclimatizare. O pedagogie națională empirică, de veacuri verificată și consacrată, ne probează cu lux de amănunțime, că pe copii îl vrăjește povestea, îl încântă și-l captivă. Copilul se apropie, se alipește și se încrede în insul ce știe și vrea să povestească⁵⁾. Faptul acesta explică pe deplin taina apropierii și comuniunii sufletești atât de intime dintre nepoți și bunici și bunice. A fost un tact pedagogic căpătat prin instinct și conservat ca util, din generație în generație. Cu toate acestea școala n'a folosit acest indiciu prețios, nu s'a sesizat de această experiență prețioasă, n'a făcut din fiecare învățător un unchiș sfătos, un bunic cald, cu brațele larg deschise și sufletul pașnic și senin, înțelegător și iubitor al celor mici și-al poveștilor. Copilul fuge de fruntea încrățită, de figura cruntă și înourată, de glasul aspru și rece, de atitudinea dojenitoare și moralizatoare la fiecare pas. Și este și firesc să fie așa. În schimb, copilul alcargă, o setos de omul care să-l înțeleagă și care să-i potolească setea sufletească după eroii basmelor, după peripețiile ingenioase ale poveștilor.

Cu ce a cucerit și imblânzit Jan Ligthart cetele de haimanale și ștregari, leneși, hoți,

etc. etc., ce-i turburau învățământul, fluierând și vociferând la ferestrele claselor școlii ce-o conducea?... Cu ce-a potolit pe sălbaticul pe care nici poliția nu l-a putut stăpâni?... Cu nici o armă decât iubirea, blândețea⁶⁾.

Și dacă au putut fi apropiați, imblânziți niște derbedei, niște pierduți ai societății, cum să nu fie eficace și hotărâtoare, pentru niște copii normali, această armă miraculoasă, iubirea, pe care sunt atât de puțini aceia care o utilizează cu tact și în mod constant!?

Și cine altcineva poate provoca și menține iubirea, apropierea sufletească dintre copii și învățător, decât poveștile atât de miraculoase și de captivante?!...

Ușor de zis, dar greu și cale lungă până la realizare. Ne isbim și aci de alte inconveniente. Lipsesc poveștile necesare sau mai corect exprimându-mă, nu le au la îndemână toți și mai ales pe cele mai nimerite în acest sens. Iar cei ce le au trebuie să mai aibă și talentul necesar expunerii lor și acea dragoste pasională, suflet, mult suflet, spre a face din povești farmecul trebuitor, ceace iarăși lipsește multora dintre noi.

Căci să se înțeleagă că nu orice povești, istorioare, sunt potrivite acestui scop și nu orice expunere, oricum, poate realiza efectul dorit.

Se impune colecționarea poveștilor potrivite vârstei, cerințelor și scopului urmărit sau adaptarea lor. Să se evite istorioarele sterile, simpliste, și moralizatoare, care desgustă, plictisesc și îndepărtează sufletește pe copil de școală. Cu astfel de istorioare sunt primiți și tânăriații bieții copii, imediat ce pășese pragul școlii și sunt țintuiți, apoi, cu o serie de întrebări, spre a se scoate morala, învățătura morala, regulile de viață pentru ei. De acestea abundă și în manualele de școală și vor avea destul timp să se plictisescă la momentul oportun.

Poveștile necesare învățământului de tran-

4) Metodica limbii române, în special pag. 1—14 și 98 — 103.

5) Problema aceasta am lămurit-o într'un articol: „Copilul și poveștile”, apărut în „Școala și Viața” Ian. 1936.

6) Vezi cazul acesta relatat pe larg în Dintr'o campanie pedagogică pentru direcția, pag. 50—59 de L. Nisipeanu.

ziile să aibă mult spirit copilăresc, să fie rupta din viața, amintirile și pășaniile lor. Bineînțeles, transfigurate cu multă fantazie și poezie, poveste, multă poveste. Expresiile copilărești farmecă și trebuiesc folosite din abundență. Sunt apoi perle ale graiului nostru etnic, pe care abia le mai găsim în poveștile populare, ce trebuiesc folosite și încetățenite și în graiul zilnic, căci astfel de expresii sunt rupte din suflet, mișcă inima și apropie, captivă și însuflețesc.

În schimb să se evite întrebuintarea expresiilor abstracte, neinteligibile, care enervează și plictisesc.

Relatarea să fie firească, bogată și amănunțită, căci copiii plac poveștile lungi și bogate în amănunte.

Pe cât e cu putință, aceste povești să fie dramatizate și însoțite de mimică firească, naturală. Dramatizarea evocă scene foarte apropiate de realitate, care transportă sufletește și mai mult pe copii. Copiii să aibă parte în fiecare zi de o astfel de hrană psihică.

Dacă literatura noastră sau cea străină tradusă, nu ne prezintă astfel de piese prețioase, bucăți alese, adaptări se pot face din abundență. Cele prezentate de Prof. I. Nisipeanu, în acest sens, sunt minunate 7).

Admirabile sunt și sugestiile ce le desprindem de aci, de felul cum fiecare poate adapta altalo sau chiar pe acestea, adaptându-le necesităților noastre specifice. Neapărat că aceste operațiuni implică muncă, ingeniozitate, talent și dragoste față de copil. Și pentru că această muncă să nu fim forțați a o repeta ori de câte ori am avea cls. I, se impune scrierea acestor povești într'un caiet special, care, bineînțeles, se poate îmbogăți an de an și îmbunătăți, cu noi piese, cu noi adăugiri și reînnoiri.

Poveștilor menite în decursul să apropie pe școlarii începători de școală, de educator și de preocupările instructive ale acestei instituții, se vor adăuga cam după o lună de zile cele recomandate de programa analitică: istorioare prin care să se învedereze foloasele învățaturii, povești, istorioare, cu cuprins moral, privitor la foloasele ascultării de părinți, învățător, preot, cei mari, etc., respectul ordinii și curățeniei, etc. etc.

În vederea „orei de povești” s'au alcătuit mai multe cărți de povești chiar colecționari de seamă în manuale speciale destinate acestui scop, din care se pot desprinde interesante bucăți, ce pot fi folosite cu încredere de învățători în vederea învățământului de tranziție. Din literatura populară se pot alege deasemenea atâtea piese bune, ca și din cele ale scriitorilor noștri. Bucăți de acestea artistice, frumoase și interesante să înlocuiască istorioarele sărace, scheletice, banale și didacticizante pe care obișnuiesc foarte mulți să le folosească și de care se găsesc destule în manualele școlare.

Apar apoi unele reviste pentru copii, în care se găsește material foarte variat și plăcut, ce poate fi folosit în faza tranziției și după, cu încredere. Și aci se cere atenție, discernământ, spre a fi folosit ce e plăcut și util, fiindcă nu tot ce se publică este bun și potrivit scopului ce-l urmărim.

Tot în acest caiet al poveștilor se vor trece indicațiile: ce anume cărți de lectură pot fi folosite, ce bucăți, după împrejurări, la „ora de povești”, în ce lucrări se găsesc, autorul lor și pentru ce clasă ar fi mai potrivite. Pentru toate clasele, an de an, vor fi trecute piesele de orice natură, ce trebuiesc folosite, în întregime trecute sau numai cu trimiterile doritoare. Pe scurt se vor nota și conținuturile acestor piese.

Dacă este cazul să n'avem la îndemână lucrarea respectivă și știm că nici n'o putem procura, piesa se va scrie, copia, în întregime.

Trimiterile la lucrările și bucățile ce pot fi folosite, precum și indiciile care pot fi folosite pe ore speciale, sunt foarte prețioase, ne scapă de grija continuă de a găsi materialul necesar.

Dar însuflețirea totală n'o pot da poveștilor decât virtuozitățile povestitorilor, în spață, învățătorii. Ei trebuie să pună în redarea poveștilor suflet din sufletul lor, să intonze, fără afectări inutile, ci natural, ca niște anchieși să depene firul poveștii, să farmece sufletul micuților. Talentul acesta, dacă lipsește, prin muncă încordată și repetată, prin voință te-

7) Vezi metoda l. române, Șc. Psihologică, al arșii tot, așa cred, etc.

face, se poate însuși, căpăta de oricare stângaci povestitor⁸⁾.

Dragostea de misiunea care dă elanul și voința necesară, va da îndemnul prețios spre însușirea acestui dar de a povesti.

Cartul de povești trebuie socotit ca și oricare manual didactic, absolut trebuincios. Ba, ceva mai mult, fiind o creație a fiecărui învățator în parte, este cu atât mai prețios și mai plăcut. Avându-l alcătuit, va fi folosit, nu va fi motiv să nu se folosească poveștile, atât în învățământul de tranziție, cât și în ora de povești.

Suntem datori să ne îmbunătățim continuu mijloacele și metodele de lucru, spre a realiza o operă pe cât de completă, pe atât de fericită creată. Orice inovație, de orice fel, este binevenită și cu atât mai utilă cu cât întrece și promovează o operă atât de dificilă, pe cât de gingașă și de inerentă, educația

Florian Stăniță

8) Prețioase sfaturi și îndrumări în această privință pot găsi cititorii în lucrare: Religia pentru copii de I. Nisipeanu.

EDUCAȚIA MORALA — IN VACANȚA...

„Idei nouă de dreptate, de solidaritate sunt în curs de a se forma. A munci la dezvoltarea acestor idei și a le face iubite de copii. — Iată scopul cel mai grabnic al educației morale”.

(E. Dürkheim)

Despre a cui vacanță poate fi vorba?

— A școlarilor, pentru cari va începe în curând „Vacanța cea mare”, — când clanul nepotolit al copilăriei, se împletește armonios și fericit, cu libertatea cea mai desăvârșită și cu dorul naturii, — sau este vorba despre vacanța... educației morale?

Răspunsul poate fi diferit, după natura și preocupările fiecăruia.

Dar, pentru că varietatea concepțiilor nu ne poate interesa decât în măsura în care ele ne conduc la extragerea unei reguli de ordin și de interes general, vom trasa în linii simple, numai cadrul problemei acesteia, în funcție de obiectivul urmărit și anume de a lumina drumul educației și a realiza scopurile ei.

După toate fenomenele patrecute în ultimele zeci de ani, s'a ajuns la constatarea că omeniirea trece printr'o așa zisă „criză morală”. Era deci firesc să se admită că, în legătură directă cu aceasta, acțiunea care urma să combată criza morală, a slăbit în intensitate, intrând într'un fel de... pauză, sau de — „vacanță”!. Caracterul educației morale era acum, mai mult propagandistic, fiind exercitată cu ajutorul artei, (teatru, conferințe, cinematograful, chiar și concursuri de moralitate, ș. a. Se trecuse cu vederea, adevărul care a determinat în trecut,

această frumoasă educație morală a părinților și strămoșilor noștri.

S

Condițiunile în care se dezvoltă atunci educația morală, erau în adevăr, cele cari ar trebui să fie aplicate și astăzi, cu aceeași convingere și intensitate:

a) religiozitatea, (datoria bisericii, ajutată de școală);

b) severitatea moravurilor, (datoria societății, prin acțiunea în colaborare, a justiției și armatei.

c) respectul asistența și consolidarea familiei, ca instituție fundamentală de educație, — (datoria Statului, ajutat efectiv, de toate instituțiile ce-l compun).

„Criza morală”, după cum se știe, a fost determinată, nu atât din cauza slăbirii operii de educație morală, cât mai ales din pricina gravelor împrejurări istorice, prin care a trecut și încă mai trece omeniirea.

Și cum toate formele și fenomenele vieții sociale s'au resimțit, tinzând a se prefăce și a se adapta la noile împrejurări, de ce ar fi făcut excepție tocmai educația morală, care este o funcțiune a stării sociale și deci supusă aceleiași evoluții?!

Când starea morală a omeniirii se găsea în acea epocă de criză, era și firesc ca educația

morală să intre și ea într-o perioadă de acalmie... de suficiență și de „împăcare totală întru cele rele”.

Dar e momentul să înceteze vacanța educației morale.

Iar forțele care o pun în mișcare, — cu energia relăcută de odihnă, — cu un nou elan de muncă și mai ales cu un nou ideal aprins în suflete, să pornească la acțiunea cea nouă, de desmorțirea spiritelor și de ridicarea lor prin sădirea în sufletul tineretului, a virtuților creștino și morale: credința, buna cuviință, iubirea aproapelui, solidaritatea și respectul muncii, — până la jertfa de sine.

Educația morală este mai mult, opera familiei. Toate celelalte instituții de educație: biserica, școala, societatea și armata nu sunt decât auxiliare ale familiei, din acest punct de vedere. În nici o privință rolul familiei nu apare mai exclusiv și mai hotărâtor, ca în educația morală.

Toate celelalte, o ajută, o pot complecta, dar niciuna nu o poate înlocui integral, sub raportul educației morale, oricât s'ar spune.

Educația, (în deosebi cea morală), este decisă pentru tot restul vieții, în prima copilărie, până la 7 ani.

Iar sentimentele sociale, care sunt menite a consolida și pregăti morala adulților, apar după vârsta de 12 ani. Deci, până la această vârstă, petrecerea copilului în cadrul familiei, este o necesitate atât de ordin natural și psihologic, cât și de ordin pedagogic.

Când vorbim despre „educația morală”, gândul ni se îndreaptă spre copii și tineret. Pe când față de adulți, păstrăm întotdeauna o rezervă de îndoaială... un fel de resemnare la care am ajuns cu toții, după o experiență de ani și împrejurări...

— Deprinderile, (sau, în ordinea morală — „apucăturile lor”), s'au cristalizat definitiv.

— Sentimentele lor sunt numai expresiile intereselor materiale și egoiste, (rar sociale), de cari sunt conduși în mod exclusiv.

— Emoțiile s'au răcit ca lava vulcanilor stinși...

— Morala lor? — Ne-o spun fabuliștii și romancierii, politica, — unele biserici neîngrijite și goale, sterile din gazeta, glumele — adevărate — din revistele de moravuri și mai

ales propria noastră observație, care cred că ne poate convinge definitiv, dacă cele de mai sus ar mai lăsa vr'o îndoaială.

Dar „adulții” aceștia „imorali” — sunt tocmai cei destinați a conduce familia, sunt părinții copiilor și ai tineretului, făuritorii adevărați ai educației morale...

Copiii — când vor deveni și ei adulți, vor fi prin urmare, așa cum au fost părinții lor.

Și deaceia s'a și spus că, pentru îndreptarea unei societăți, „educația copiilor să înceapă cu aceea a părinților.

Dar cum se poate ajunge la regenerarea unui întreg popor, respectiv a clasei sociale adulte, spre a asigura astfel, generațiilor tinere, un mediu prielnic pentru dezvoltarea educației morale?

Răspunsul e vast, desigur, deoarece se referă la o problemă deosebit de complexă.

Dar și forțele cari sunt datoare a conlucra la rezolvarea ei, pot fi destul de numeroase și de puternice.

Deci să răspundă la întrebarea de mai sus și să treacă la îndeplinirea uneia din cele mai permanente și mai fundamentale datorii

Pentru că educația morală, stând la baza tuturor celorlalte genuri de educație, rezultă că fără aceasta nu se poate clădi nimic durabil, iar forțele menite a crea valori, — fiind lipsite de disciplina morală, — vor fi pornite să creeze numai cu rău. Ceva mai mult, nu va fi posibilă nici înflorirea unei civilizații, din care să se desvolte: religia, știința, arta și literatura. Civilizația popoarelor a fost întotdeauna, în raport direct proporțional cu starea lor morală. Iar scăderea moralității unui popor, atrage inevitabil, încetarea progresului și chiar stingerea lui din punct de vedere istoric și geografic.

La noi, în țară, presa publică, aproape zilnic, articole despre educația morală a tineretului. Aceasta dovedește că opera educației tineretului preocupă, (mai ales de câtva timp) în mod deosebit, pe toți conducătorii vieții publice dela noi, și pe toți îndrumătorii noștri culturali. Pe orizontul educației și pregătirii tineretului, se proiectează aspirațiunile de mărire și de progres, ale unui Neam întreg.

— Educația începută în familie, se desăvârșește apoi în școala primară. Deaceia are o in-

fluentă deosebită, atât în familie, cât și în școala primară, este personalitatea educatorului. După factorul eredității, urmează, în ordinea importanței, viața personală și însușirile morale și pedagogice ale educatorului, (părințele — în familie și învățătorul — în școala primară).

De aci, urmează că, atât părinții, despre care am spus că pot avea o influență considerabilă în educația morală a copiilor, — cât și învățătorii, cari pot contribui la îmbunătățirea educației lor, — trebuie să fie bine pregătiți pentru rolurile lor atât de importante.

Aci, — pe cele două temelii: pregătirea și personalitatea educatorilor, se rezemă întreaga operă a educației morale.

Alt factor, tot așa de important în această direcție este activitatea creștină a copilului. Aceasta, înseamnă muncă conștientă; dar îndrumată rațional de către educator și urmărind să se creia prin ea antrenamentul voinței și satisfacția unei realizări utile. Pentru că, după cum spune G. Kerschensteiner, „orice muncă cinstită este o școală a moralității”.

Să se tindă a se menține cât mai intens și mai viu entuziasmul tineretului, spiritul lor activ și întreprinzător, îndrumându-l neconștient, spre ceea ce se numește „optimismul creator”, care trebuie să fie idealul noii educații românești!

„Viața cea nouă”, pe care o dorim cu toții Patriei noastre, nu poate fi pregătită decât printr-o intensă acțiune morală.

Criza morală, urmată apoi de o adâncă depresiune sufletească datorită evenimentelor cunoscute, se pare că au și trecut. Un suflu nou de viață se resimte pretutindeni. Vacanța s'a sfârșit și educația morală intră acum în rolul său principal, — acela de a preface sufletul unui popor înălțându-l la nivelul idealului moral-creștin, precum și de a pregăti tineretul nostru românesc, pentru o misiune istorică-civilizatoare, mai presus de împrejurările vitrege din trecut și de svârcolirile pline de ură ale dușmanilor noștri.

Războiul actual, din cauza amploarei cu care se desfășoară, a imensității forțelor ce sunt puse în mișcare pe toată suprafața globului, — a fost numit de către cei cari l-au alimentat și l-au dorit să ajungă astfel, „Războiul de supraviețuire”.

Dar, firește, cei cari vor „supraviețui”, vor căuta să crește o ordine nouă în omenire, punând bazele morale și materiale unei „Păci”, cât mai durabile.

Pentru aceasta însă, va trebui să iasă biruitoare ideea creștină, susținută de forța morală a acelui grup de popoare tirere, curajoase și drepte, cari luptă contra bolșevismului — dușmanul moralei.

Lipsa de moralitate a unui popor, ne dovedește simplu și direct, că acel popor se găsește în faza I-a a bolșevismului.

Iar imoralitatea este chiar bolșevismul însuși. Cunoaștem din istoria de după Războiul Mondial, atâtea exemple de țări europene și chiar din alte continente, unde morala scăzută a unui popor a condus fatal spre acea formă politică de organizare a bolșevismului numită stat sovietic sau comunist.

Ideile comuniste n'au prins rădăcini în sufletul poporului nostru, ele fiind respinse cu o repulsie instinctivă. Românul adevărat este bun, moral, cinstit și muncitor. În această vrednicie românească trebuie crescuți copiii noștri, — în eroismul național și religios, așa cum a fost definit atât de magistrul de către Mareșalul nostru, Conducătorul României: „Tineretul va fi educat în școala de jertfă națională și de idealism creștin, pentru care s'au trudit și s'au jertfit voac de voac, Voevozii, vitejii și martirii noștri”.

Dând toată atențiunea și toată grija noastră educației morale, (dar nu numai în clasă, ci pretutindeni și cu toții — mari și mici, să fim angajați în această operă civilizatoare.

Fiecare popor își are morala sa.

Cunoaștem care este morala poporului românesc? Cine o poate conduce? Cine o realizează și cine o ajută? Cui s'o facem? Numai copiilor și tineretului?

Unii cred că numai aceștia au nevoie de „educație”. Pe când părinții și alte categorii sociale se cred destul de bine pregătiți și chiar competenți, ca... „să dea educație la copii” și să îndrumeze pe cei tineri, adevărul este că mulți dintre ei, (părinții), au neapărată nevoie de o așa zisă „reeducare” și de o îndrumare atentă în metodele de educație.

Rolul acesta îl au mai ales: învățătorii, preoții și medicii satelor. (La oraș, aceiași; dar con-

dițiunile în care se dezvoltă copiii de oraș sunt foarte diferite de cele în care se dezvoltă și se îngrijesc copiii dela sate.

Educația morală este opera mai multor factori, după cum se știe: familia, societatea școala, biserica, armata, ș. a. Așa înocit, aceste instituții să activeze în perfectă colaborare, dând fiecare cel mai mare aport în educație. Pentru a avea un tinăret educat în principiile sănătoase ale naționalismului, în dragostea de neam și țară și respectul față de legile morale, se cere o colaborare multilaterală și întrunirea unui complex de condițiuni prielnice. Sfaturile și îndrumările să fie însă, în deplin acord cu purtarea de toate zilele a celor cari le dau. Pentru că „sfaturile bune, cari nu sunt sprijinite și dovedite de exemple tot atât de bune, nu sunt decât vorbe aruncate în vânt”.

Cele mai însemnate mijloace, cari contribuiesc la formarea educației morale, sunt următoarele:

a) **Ordinea**, (în timp = punctualitatea, iar în spațiu, = folosirea și păstrarea lucrurilor).

b) **Munca**, (munca adevărată și plăcută prin utilitate proprie și socială, precum și prin cultivarea frumosului).

c) **Respectul și supunerea** față de conducători; respectul față de biserică, și de avutul aproapelui.

d) **Curajul**, din care să se nască încrederea în sine, în forțele proprii și dorința de a se perfecționa.

e) **Iubirea**. Să se cultive iubirea de Dumnezeu prin cunoașterea și admirația operii Sale: natura, cu fenomenele ei; iubirea de aproapele, prin fapte, cât mai mult prin fapte, fie oricât de neînsemnate ca valoare materială. Și în sfârșit, iubirea de Patrie, onoare și adovăr. Noțiunea de „Patrie”, trebuie înțeleasă și simțită ca o mare „Familie”.

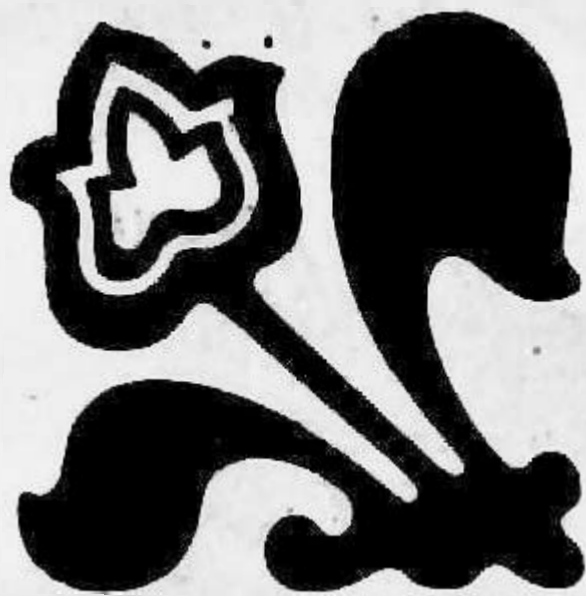
Școlarii pot merge în vacanță; așa o tradiția și necesitățile de ordin economic ale familiei, precum și nevoile de refacere ale organismului, încă neformat, pe deplin, al lor.

Dar educația morală își urmează mai departe opera sa. Cine o face? Cum se face educația la noi? Suntem mulțumiți de rezultate?

— Să răspundă toți cei chemați. Toți părinții, educatorii și conducătorii acestui Neam!

Pentru că, a fi la înălțimea misiunii ce ne-a încredințat-o destinul nostru istoric, însemnează a avea în primul rând, un potențial moral înăscut, (pe care de fapt, îl și avem); iar pentru stăpânirea tuturor problemelor de relațiuni morale, mai este nevoie de o înviorare a educației morale. Este un efort sufletesc, care se cere din partea tuturor, odată cu efortul de muncă și de luptă. Efortul nostru în domeniul moral, ne va da dreptul tot așa de mult, ca și efortul de sînge pe care-l dăm, pentru stăpânirea deplină, a orizontului fericit ce ni se deschide!...

Inv. Gh. H. Dancu
Bucurieni

Han vechi

*La răscruce străjuia un han
Vântul nu mai știe în ce an.*

*Ridicat din dor și din mistrii
Nu mai știe noaptea'n care zi.*

*Câți voinici n'au fost aflat popas...
Spanești măi, care mai are glas,*

*Cum uitai de luncă și de car,
Umezind nădejdele'n pahar!*

*Somnul cum pierea din mădulari,
Când sufla hungița'n lumânări!...*

*Azi răscrucea-i hulă și vîroagă;
Din gârlici a mai rămas o doagă.*

*Dintre piepturi câte-au dus obidă,
Mai e unul ars de cărămidă.*

*Pașii de pe rariștea potecii
Îi colindă noaptea liliicii.*

*Crămărița iute de picior
E cățue ori poate ulcior.*

I. Calboreanu

DETURNAREA MATUREI

Trească Cumpănici, proaspăt învățator, ieșit de curând de pe băncile școlii, pășia liniștit și increzător, cu depline forțe idealiste spre satul Vai de Ei. O școală veche, fără uși, fără bănci, plină de păianjeni, cu tablouri bune pentru muzeu, cu o curte unde oile, păsările și vacile se delectau, prin iarbă, îl așteptau pe Trească. Nu s'a descurajat și s'a așezat la lucru. Vroia ca în ciuda vremurilor grele să salveze dela pieire școala unde înaintașul său pentru mari merite gospodărești fusese suspendat din învățământ.

Trească Cumpănici, om de treabă, cinstit, Tordonat și mai ales cumpănit în toate celea, glumet din calca-afară, începu lucrul la școală. Din nefericire i se dăduse și funcția de secretar al comitetului școlar, Vai de Ei — care de astă dată se potrivea de minune cu rolul comitetului — despre care nici blândul Pestalozzi, nici intelectualismul lui Herbat și nici profesorul de contabilitate Ionescu Păsărarul, dela care n'ai înțeles niciodată, nu i-a spus nimic în școală, despre noua lui demnitate. Și așa, cu mintea lui plină de cunoștinți, cu bruma de bani ce-i avea la comitetul Vai de Ei, începe Trească să-și refacă școala.

Dar, vai, Trească Cumpănici era un om ghinionist în viață! Și'n clasa VI-a, un elev a copiat după el, iar profesorul Păsărarul, îi puse nota 2, căci n'a putut descoperi vinovatul. Ghinionul l-a urmărit și'n comuna Vai de Ei. Diabia își repară școala când un cutremur nemilos, îi strică cuibușorul lui drag, unde își realizase toate visurile de învățator.

Ou noi forțe, privind la bugetul în care mici compartimente îi fixau articolele bugetare, mai ceva ca linia Zigfrid, se așeză la lucru.

S

Mai auzise el dela colegii mai vechi în in-

vățământ, că nu trebuie să te joci cu bugetul dela Tănase că toți mușcă din buget, că unii oameni s'au desechilibrat vroind să echilibreze un buget... dar ce-i păsa lui despre toate astea! Oaro strămoșii nu mai cu bugetele și-au gospodărit casele?! Nu-și făceau ei socotelile pe răboj și era cinste, omenie și treabă multă.

Și așa începu din nou reparații la școală, cu banii ce-i mai avea la comitet, căci rapoartele lui n'au avut niciun răsunset.

În timpul când Trească Cumpănici depunea toate eforturile pentru a salva școala, Ghitică Tintoiescu, la înșuța lui de brad, din vârful peniței ruginite, pe o coală de hârtie vizitată de nenumărate muște, își înșura vestita lui reclamație, împănată cu idei mari și destule greșeli gramaticale, împotriva lui Trească Cumpănici, că a deturnat fondurile comitetului școlar.

Mihuță Pintilie, inspector de comitete școlare, după ce citi reclamația, făcând dese popasuri pentru a descifra scrisul și mai cu seamă pentru a admira forma gramaticală, mai ales a cuvântului „deturnare” care în stilul lui Pintilie suna „derutare”, se hotărî să vie în comuna Vai de Ei.

Într-o zi frumoasă, inspectorul Pintilie — cu gentuța subțioară pe care o mângăla cu degetele lui subțiri, că'ntr-o zi îi va veni rândul pentru o pereche de ghetuțe cu pinteni, sosi la școală, unde învățatorul Trească, printr-o mare încovoietură a șirei spinării, arătă inspectorului toată considerația.

O mână rece întinsă de inspectorul Pintilie, făcu să înghețe limba, limbutului Trească.

După ce vizită școala, inspectorul Pintilie, intră în cancelarie, se așeză frumusețel pe scaunelul nou nouț, puse servieta pe masă și'n privirile turburate a lui Trească, scoase recla-

mașia înarmată cu stampila autorității.

Deși inspectorul Pintilie știa că'n materia de bani, pedagogia nu face nici două parale, și că numai „actele vorbeste”, totuși, doria ca de astădată să facă o anchetă metodică pentru a ajunge la rezultate bune.

Un dialog scurt — întrerupt din când în când prin scoaterea ochelarilor a d-lui inspector — începu între superior și subaltern.

— Doamnă Trească Cumpănicol, ai aici o reclamație.

— Pentru ce d-le inspector?

— Cum pentru ce? Nu știi că iești secretar la comitetul școlar Vai de Mă?

— Știu, domnule inspector...

— Caz grav domnule Trească! Articolul din lege te pedepsește, chiar dacă eu n'as vrea...

— Pentru ce d-le inspector?

— Tot n'ai înțeles... Stai s'o luăm metodic.

— Domnule Trească Cumpănicol, știi pe ce stai și pe ce scriu eu?

— Știu, domnule inspector...

Stați pe scaun și scrieți pe masă.

— Așai Păi bine Trească Cumpănicol, director de școală și secretar de comitet, cum ți-ai permis să faci masă și scaun când articolul bugetar „mobilier” este suprimat. Știi ce'nseamnă asta?

— Știu, d-le inspector, dacă suprimăm masa și scaunul, cum e în buget, știu sigur, că n'aveați pe ce sta acum!

Inspectorul Pintilie înghiți în sec... Vasăzică, banii i-ai luat dela articolul „reparații”.

Păi bine măi Trească Cumpănicol puteai să le repari pe cele vechi și-atunci aveai deslegare să iei bani dela articolul „reparații”. Tu știi ce-ai făcut?

— Ce-am făcut d-le inspector?

— Ai deturnat fonduri Trească și legea nu te iartă.

— Păi, am încercat să le repar pe cele vechi, dar nu s'a putut și dacă le aduceam așa subrezi sunt sigur, d-le inspector că vă... deturnați tocmai dedesubt.

Gluma lui Trească nu plăcu inspectorului, dar o înghiți... După ace inspectorul Pintilie mai frunzări din nou bugetul sări ca ars de pe scaun, încât și ochelarii i-au sburat de pe nas...

— Ce-ai făcut Trească Cumpănicol director de

școală și secretar de comitet. Altă deturnare!

— Ai luat bani dela articolul „vărui” și-ai cumpărat mături... Păi se poate măi Trească? Știi ce'nseamnă asta?

Trească răspunse scurt:

— Știu d-le inspector „deturnarea măturei”.

— Trească, te rog, să încetezi cu spiritele, chestiunea se prezintă grav...

De astădată inspectorul Pintilie, se enervă și doria cu orice preț să mai găsească vr'o ne-regulă.

— Abai Dite alta și mai gravă:

Ai luat bani dela articolul „reparații” și i-ai trecut la vărui.

De astă dată și lui Trească i se urcă barometrul.

— Păi, bine, d-le inspector, după ce faci reparații în un zid, nu trebuie să văruiști?

— Da, dar trebuia să iei bani dela articolul „vărui”.

— Păi, n'a ajuns...

— Dacă n'a ajuns... inspectorul înghițea mereu la replicile lui Trească, pe care și el pus să respecte și să apere legea, începu să le creadă pe jumătate...

— Vasăzică dacă judecăm logic, d-le Trească banii cu care ai cumpărat mături sunt dela articolul „vărui”, iar banii dela „vărui” sunt din banii „reparații” ce-i asta Trească...?

— Ce să fie d-le inspector...

Prima dată înseamnă deturnarea măturei, și a doua oară răsturnarea măturei sau mai pe scurt și mai românește „răsturnare”.

— Trească te rog să taci!

— Tac d-le inspector, dar dacă am aplica în chestia asta logica, în sfera noțiunii de reparații intră...

— Taci, Trească cu sferile că te dau afară...

— Mă duc d-le inspector și'n stratosferă... Trească temându-se de consecințe, tăcu.

Inspectorul Pintilie, mai răsoi bugetul...

— Aoleo! Trească, Trească, numai gura e de tine, uite și banii dela reparații nu-s dela reparații i-ai luat dela „gardul” școlii — căci orau cu destinație specială.

— Așai replică Trească...

Vasăzică, mătura am cumpărat-o din gard.

— Spune Trească Cumpănicol, cum de-ai luat banii dela gard și-ai făcut reparații la școală?

— Păi să vedeți d-le inspector, localul de școală a fost avariat de cutremur.

Am făcut rapoarte peste rapoarte și nimeni nu mi-a dat niciun ban. Ce era să fac! Am întrebuințat banii dela gard.

— Nu se poate d-le Trească, trebuia să fii prevăzător, trebuia să presimți și să prevezi la timp suma în buget.

— Păi, bine d-le inspector, ce eu sunt seismograf să prevăd cutremurele... și cred că n'am făcut nimic rău.

— N'ai făcut nimic rău, dar actele vorbește.

N'ai modificări de buget, n'ai făcut excepție...

Zicând aceste vorbe, inspectorul Pintilie, își așază actele în gentuță, își luă rămas bun și se îndreptă spre locul unde în'curând așezat frumușel la un birou va întocmi raportul lui Trească Cumpănici deturnătorul de fonduri de la școala Vai de Ei...

Din ziua aceea, Trească Cumpănici nu putea să-și mai adune gândurile. Mereu se gândea la chestia deturnărilor. Baseara la masă, începu să-l descoasă și nevasta și soacra, ce-i cu ancheta, cine l'a reclamat și câte altele.

— Ce să fie, răspunse, Trească?!..

Am deturnat fondurile.

— Ce-l aia? răspunse deodată nevasta și soacra.

— Uite, cum vine asta. Să zicem mamă soacră că eu am strâns dela găini 31 de ouă și vreau ca d-ta să pui oule la două cloști, așa: 14 la găina peștriță și 17 la cea roșcată. D-ta crezi că-i mai bine să pui 16 la găina peștriță și 15 la cea roșcată.

— Ei, și!

Pentru că n'ai făcut cum ți-am spus eu, înseamnă că ai deturnat oule.

— Păi, bine maică, nu-s tot oule mele? Nu tot pui ies din ele?

— O fi, dar legea nu iartă.

— Mare trăznaie și asta maică...

Pesemne că oamenii ăia mari, au luat-o p'alături cu drumul. Și pentru a acompania această discuție, Sicută, fiul cel mai mic al lui Trească, din greșală, „deturnă” și el un castron mare de ciorbă, care începu să curgă pe masă.

Gândurile lui Trească se plimbau turburate și nu-l lăsa din cap cum dacă a cumpărat măhuri a deturnat fonduri.

Nu era tot pentru gospodăria școlii? Nu

cheltuise el banii cinstit?... Și altă drăcie... Auzi, să presimți el cutremurul și să prevadă bani în buget...

Gândurile îi sburau cu oțeva luni în urmă când o mai pățise el cu chestia presimțitului...

Diabia venit la școală, după o muncă istovitoare, se îmbolnăvii Pentru a fi în spiritul legii făcu o cerere de concediu pentru boală pe timp de 15 zile. Inspectorul Murguță, prea ocupat de grijile cancelariei și a controlulul primi cererea lui Trească, pe care așternu, într'un colț o rezoluție, demnă de toată lauda care suna așa: „Cererea sosită tardiv. Concediu nu se aprobă. Trească Cumpănici va fi pedepsit cu avertisment public și 15 zile reținere din salariu”.

Intr'adevăr, Trească, om corect și conștiincios avea un mare ghinion în viață. Trimisese cererea de concediu după vr'o 5 zile după ce se îmbolnăvisese și pentru asta era tardivă — pentru asta a fost pedepsit... Dar, când se îmbolnăvi a doua oară, Trească, îi veni de hac, inspectorului Murguță. De astădată cererea lui glăsuia astfel: D-le Inspector, subsemnatul Trească Cumpănici directorul școlii din comuna Vai de Ei (și de mine) presimțind că peste 5 zile voi fi bolnav și mai presimțind că voi sta în pat 10 zile, vă rog, respectuos să-mi aprobați 10 zile concediu de boală dela 15 Noembrie până la 25 Noembrie 1941.

Fac această cerere azi 10 Noembrie și presimt că n'o s'ajungă tardiv. Cu respect. Trească Cumpănici.

Ce-a fi făcut inspectorul Murguță cu cererea nu știu, dar știu că în dimineața zilei de 15 Noembrie 1941, Trească Cumpănici, stătea frumușel în pat și se așază pe bolit, fiind mângâiat sufletește că a împăcat organele superioare...

Și-acum venise pe capul lui chestia deturnărilor de fonduri... Ba, inspectorul Pintilie, ca să fie complet identificat (în vorbirea curentă Pintilie zicea „identificat”) mai veni odată la școală și mai trimise și pe d-l Cobuzescu, expert contabil, în materie de bugete și Trească Cumpănici, cumpănit în toate celea, judeca în sine: Câte măhuri nu s'ar fi cumpărat cu mlaștia de transport dată inspectorilor veniți să ancheteze cazul...

Povestea lui Treacă, Cumpănici, este adevărată. El trăiește undeva la țară, într'un sat pe plaiurile țării românești și lui îi răspund așa:

Ai dreptate, dragul meu! Comitetele școlare nu pot face față nevoilor școlilor. Sunt state sărace, unde școlile trăiesc de azi pe mâine, cu nimic. Bugetele cu sume minime, sunt așa de compartimentate că dacă ne gândim la deturări, poți rămâne cu sala de clasă fără ușă, în schimb cumperi tablouri, căci nu-i prevăzută în buget. Că bine ar fi ca toate fondurile de la toate comunele din țară să fie centralizate la Minister care să aibă o direcție aparte și să se ocupe numai de reparații și întreținerea școlilor. Fondurile să fie distribuite egal, în raport cu numărul claselor și al posturilor cu un buget gospodăresc. Această direcție să aibă un întreg aparat de specialiști cu care să lu-

creze efectiv la școli, directorul școlii având atribuția de a păstra în bună stare localul de școală. Cred că în tot acest s'ar simplifica și formalitățile pentru deviz și recepție care durează luni, chiar și ani până se îndeplinesc.

Reparația și întreținerea localurilor de școli să fie preocuparea permanentă a unui aparat creiat special în acest sens. Actualele comitete școlare, s'a văzut că nu au dat roadele așteptate. De multe ori banii n'ajung nici pentru combustibil. Comitetele școlare sunt bune pentru a ameliora o situație a școlilor și a le duce an de an cu ceace pot.

Într'un local de școală curat și bine întreținut și învățământul progresaază.

Pucioasă 16 August, 1942.

Vasile Vlad

EPIGRAMA

Unui cronicar dela un cerc cultural

*Pe frunte ndușeala-i e cascada
Ideea însă nu mai urea să vie;
Nici mintea poate nu mai urea să șadă
Intr'un local atins de igrasie!*

D-nei K. C. care-mi spune
că n'am destulă conștiință

*N'am conștiință. Sau de este
Nu-i completă. S'ar putea.
A Du. este întreagă
Că nu prea v'afl servit de ea!*

Profesionale

Omaga invatat-roi

FLOAREA VOINICULUI

La impresionantul panastas care a avut loc in catedrala orasului Ploesti, organizat de Asociatia prahoveana, pentru pomenirea invatat-ilor eroi cazuti la datorie, a avut taria sufleteasa sa vorbeasca si domna Elena Dragănescu, văduva cu bogată casă in orfani de erou, a invatat-ului Ioan Dragănescu dela Treisteni-Prahova.

Cuvântul unei văduve de războiu, smuls din rădăcina durerii și rostit chiar la solemnitatea pomenirii propriului ei soț, nu poate trece ca un fapt divers. Nu oricine — și mai ales o femeie — poate avea această tărie de criță a sufletului cernit.

In măreața basilică a Sfântului Ioan din Ploesti, glasul văduvei eroului dela Treisteni a răsunat ca din adânc de istorie. Auzindu-i rostirea in fața oamenilor și a lui Dumnezeu, sufletul te indemnă să cercetezi adevărul din baladă pentru suflet de voievozi și de domnițe scrise: „Du-te la bătae, pentru țară mori..” Glasul văduvei eroului dela Treisteni a vorbit in numele invatatoarelor din generația războiului, a invatatoarelor cari au știut să fie, in pilduitoarea lor modestie, și dascălițe, și conducătoare a vieții culturale a satului și chiar comandate de premilitari atunci când soții le erau departe, in datoria supremei înclătării..

„Sunt mândră că soțul meu, invățător, a

murit pe front. Acolo era locul lui, Așa trebuie să moară un invățător. Copiii mei, vor fi mândri de jertfa tatălui lor, Iar din sângele lui, va răsări și se va hrăni floarea volnicului, aceea floare despre care spune legenda că învöltă din sânge de volnic”.

Sunt cuvinte cari merită săpate pe pereții scoalei din satul unde a dascălit, a crezut și in idealul lui s'a jertfit invățătorul-erou Ioan Dragănescu dela Treisteni. Cuvintele pornite din suflet cernit de soție, mamă și invățătoare și rostite in auzul lumii la catedrala orasului, știm că și le însușese toate soțiile și invățătoarele țării. A vorbit una, in numele tuturor, In numele celor cari cred și-așteaptă biruința.

Ce lecție pentru cuconeturile cu jur fix, cu potăi cărlionțate alături in mașină, ori cu javre ghemuite lângă inima lor searbădă la recepționarea tălcuirilor vremii ce dau avon sănătos dinspre satel

Invățătoarea care a știut să rabde adesea simandicoasa găunoșenie a soției cutărui pri-pășit, Boroboștele coanei moșe cari se credeseu îndreptățite ori ifosele altor inteligente ale satului, se simte astăzi înălțată prin mistlunea ce i-a așezat țara pe umeri și prin glasul de amvon al camaradei lor.

Prin rostiri ca cea dela Ploesti, s'a restituit invățătoarel românce toată dreptatea și pri-

țuirii de care a fost adesea lipsită în viața saului.

Locuitorul bărbatului pleacă la datorie, în toate atribuțiile acestuia învățătoarea a muncit, a tăcut, ochii avându-i îndreptați în permanență spre Dumnezeuul părinților noștri.

La Florești s'a vorbit în numele ei, în numele învățătoarei. A fost dat un răspuns definitiv aceluia care nu cunoștea ori ignoră importanța socială a învățătoarei în viața țării. Javrele pomădate, cu botul roz și coada și-chiuită permanent, pot trăi mai departe la sânuul unora dintre cucoanele care, desigur nu

știu nici pe departe despre viața de misionară a suratei lor, învățătoarea

Învățătoarea crește copiii ei, învață copiii țării, întreținând în legendă și actualitate sobra siluetă a matroanei române.

Pe mormântul din depărtări, unde odihnește strajă un trup de viteaz, a încolțit odată cu primăvara, Floarea Voinicului.

La Treistenii Prahovei și'n toate satele țării, floarea voinicului se înalță mândră, implorând umbrare deasupra candelii amintirii sfinților noștri eroi.

Mireasa leptr

„INVĂȚĂTORII ÎN SPRIJINUL AGRICULTURII”

Anul acesta între 15 Iulie și 15 August a. c. din inițiativa Ministerului Culturii Naționale, au fost chemați la Facultatea de Agronomie o serie de învățători, spre a fi inițiați în îndrumările noi ale agriculturii, să fie călăuzitori în satele lor și în regiunile în care trăesc, să împartă în obscuritatea satelor binefacerile științei puse în serviciul agriculturii și în tainele pământului.

Nu darurile naturii ci mai ales munca oamenilor creează bogăția unei țări. Știința aceasta care o revoluționat toate țărâmurile de activitate ale omului, dacă ne gândim că numai în decurs de o sută de ani fizica și mecanica i-a pus la îndemână mașina cu aburi, telegraful, telefonul, motorul cu explozie, lumina electrică cu transmiterea energiei până la avion și radiofonie. Biologia i-a lămurit legile vieții și a descifrat tainele eredității; medicina a înfrânt boale cari mil de ani torturau popoarele. Chimia a despiciat materia organică în componentele sale, pe care le manuește cu adevărată divinitate, a creat industria chimică care inundă pământul cu milioane de produse pe care strămoșii noștri nici nu le bănuiau.

Am făcut o mică incursiune ca să arăt, că omul de azi, comparat cu omul din trecut,

trăește într-o lume uimitoare și plină de minuni, care-l distanțează la o depărtare urlașă de oamenii de condiția lui, din alte timpuri. Dacă în aceste sectoare știința a pus în serviciul omului atâtea minuni, nu se putea ca și în domeniul agriculturii să nu-i aducă orizonturi noi, descifrând tainele pământului atât de misterioase ca și ale naturii, cu care se înfrățea.

Sectoarele agriculturii pe care Facultatea printr'un program bine stabilit și într'un timp record a căutat să formeze pe învățători, să descifreze acest secret de mărire a producției, stă tocmai în faptul că în domeniul agriculturii trebuie un nou front care să lupte cu anumite mentalități și ignoranță a plugarilor noștri și să cucerească întronarea mijloacelor științifice în viața agriculturii, așa cum s'a reușit și în alte țări. Și la această nouă luptă ca și în alte state s'a făcut apel tot la învățători.

Începutul s'a făcut și la noi modest, dar după acest cataclism de frământare cu sânge al omenirii, problema de actualitate de ridicare a agriculturii, se va pune pe primul plan. Într'un număr viitor, vom arăta ce-i trebuie agriculturii noastre într'o țară bogată cu țărani săraci.

Inv. N. Baicu

LA SFARȘIT DE AN ȘCOLAR

Păzim în rânduiala gândurilor noastre, o nesfârșită legătură cu datoriile isvorâte din conștiința clipei de față, adunăm lângă noi pentru sprijin toate posibilitățile de judecată asupra propriei noastre activități.

Stăm treji și neîncovoiați în mijlocul iureșului spre biruință și nu ne plecăm cugetele decât în fața lui Dumnezeu și a Dreptății.

Nu ne plecăm nici urechea.

Ochii noștri învăluie în caldă iubire toate strădaniile românești spre îndreptare și se bucură la apariția oricărui semn vestitor de înnoire a moravurilor, de cultivare a cinstei de întărire a disciplinei naționale.

Tonicul cel mai desăvârșit al convalescenței românești, după atâtea suferinți ce a încercat țara de ani de zile, îl constituie setea de dreptate de citești în privirile mulțimei, desintoxicarea de minciună, ce străluce pe fruntea orcul să simte și ține să devină bun român.

Tindem toți spre o transformare din rădăcina a sufletului acestui neam, ne încolonăm hotărâți în marșul de furtunoasă schimbare a istoriei.

Pe drumurile de sânge, pe care ROMANIA le urcă pieptiș, cronicile viitorului le scriu deopotrivă, flăcăii noștri ajunși la pragurile Caucazului și marea, trudnică mulțime de muncitori, de toate categoriile, care pregătește în spatele frontului, rezervele de energie și material, sortite să împingă mai departe, „salturi înainte”, batalioanele în kaki, ale Mareșalului.

Pentru atingerea acestui țel, nu e permisă nici o dezertare, nu este loc pentru nici o defecțiune.

Fiecare din noi, avem o răspundere; mare sau mică, această răspundere face parte din arsenalul moral de rezistență, al Neamului.

Nu este de ajuns să supraveghezi — atunci când ai acest rol — executarea muncii, este prea puțin să te mulțumești cu îndeplinirea rece a ordinelor. Totul e, să scoți din împlinirea datoriei, temei de încredere pentru semenii, să exemplifici prin faptă, o atitudine de înaltă ținută morală. Statul plătește munca fiecăruia și cere în schimb strădanie și bună credință.

Una fără alta nu merge căci strădanla fără bună credință, este ca fântâna pe care o construiești, în curtea ta, din mlă numai pentru ai casei tale și o înconjuri cu zid înalt, ea să nu vadă lumea, vecinii, ce fel de apă bei.

Ascultam zilele trecute la Târgoviște, o conferință a d-lui Pamfil Șeicaru, omul care înfrățit cu năzuințele spre soare ale acestui sfânt și binecuvântat pământ, scamână pe câmpul opiniei românești, sămburii viitoarelor strălucite recolte ale sbuciumului românesc de astăzi.

Spunea D-sa, pentru cei cari sunt obișnuiți a cărți din umbră, că „e ușor de criticat rânduiala de sus; dar noi, — păzim în toate rosturile noastre o rânduială, care să ajute la rânduiala cea mare”?

Multă dreptate are D-l Șeicaru.

Se mai găsesc oameni, cari se pricep a-și strecura interesele familiare, sub atotrădătoarea firmă a statului.

Exemplul ce-l oi da mai jos, arată în chip lămurit, cum știu unele autorități școlare să împletească în chip minunat executarea ordinelor venite de sus, cu un oarecare parfum de

capotim, rămas tristă momentele, dintr'o via-
me nu prea îndepărtată.

Privesc faptul ce-l înfățișez, numai sub as-
pectul lui moral, și-l dau judecării opiniei în-
vățătorescii, iar dacă autoritatea școlară supe-
rioară se va scula, cu atât mai bine.

Iată despre ce este vorba:

Pentru examenele particulare de curs pri-
mar, s'au constituit în Dâmbovița, 3 comisi-
uni: una în comuna Gura Ocnii-Schela Ochiuri,
și două la Târgoviște, formate din învățători
și învățătoare. Ordinul Onor, Ministerului, im-
punea ca din aceste comisii să aducă câ-
teva mii de lei fiecărui membru, să facă parte
învățătorii cu mai multe greutateți familiare și
dintre învățătorii refugiați.

La Dâmbovița, s'a întâmplat puțin cam pe
dos.

Au fost numite în comisi, soția D-lui in-
spector șef al județului, cumnata d-lui inspector,
adică soția fratelui mai mic al d-sale, soția
D-lui Inspector de Indrumare și Control al
județului, precum și un director de școală de-
gravat de ore.

Nu avem nimic de reproșat persoanelor de
mai sus, asupra calității d-lor de învățători.

Credem însă că pentru frumusețea năzubi-
țelor de viață nouă a întregului aparat de
stat, faptul de mai sus nu constituie un exem-
plu potrivit și nici semn îmbucurător.

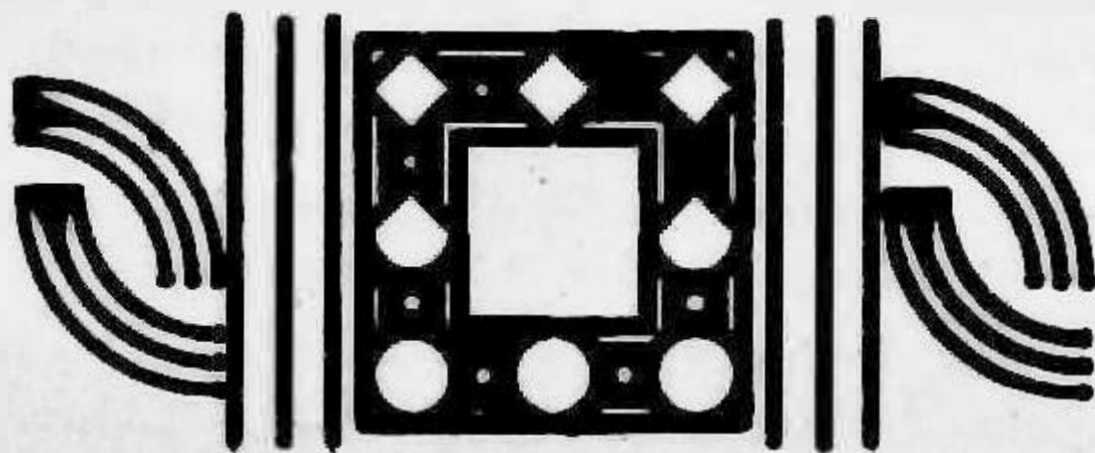
Moravuri vechi în provincie.

Iată de ce mulți se îndoiesc, dacă unele au-
torități, înțeleg să urmeze pilda, îndemnurile
și ordinele Sarguitorului Conducător al Statului.

— Cât era de frumos, cât de semnificativ
pentru popor și pentru copii, dacă acele comisi-
uni, erau formate din soțiile învățătorilor că-
zuți pe câmpul de onoare, din învățătorii ră-
niți, s'au din cei ajunși „mari mutilați”.

— Cum am spus mai sus m'am oprit asu-
pra acestui fapt, cu multă amărăclune, isvo-
râtă dintr'o mare nedumerire: Ce am învățat
noi din tot sbuciumul pe care-l trăim astăzi
asemenea strămoșilor la vreme de grea cum-
pănă, care este curățenia noastră sufletească,
viața noastră fără prihană, pe care o închinăm
sfortărilor patriei?

Să simțim întotdeauna o adâncă mustrare,
cât ne fug ochii după strălucirea „vișelului
de aur”, și să nu uităm că „banul e ochiul
dracului”.

C r o n i c ă

† INVĂȚ. ION BANU-VULCANA

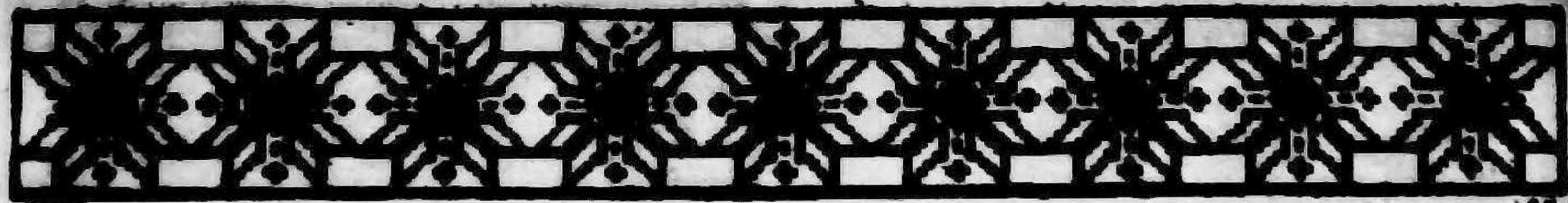
L'am cunoscut în primăvara anului 1933 și de atunci totdeauna căutam să-l întâlnesc. Nu eram la aceeași școală dar se simțea peste tot. Invățătorul Banu era tot una cu satul său. Întreaga sa înfățișare inspira numai încredere și bunăvoință. Toate instituțiile satului îl aveau pe Invăț. Banu, fie în fruntea lor, fie în consiliile de conducere: Banca, cooperativa, instituții de ridicare a satului, au fost cu atâta convingere și încredere conduse de Invăț. Banu, încât azi sunt într'o situație de invidiat de toate instituțiile similare. Blandețea și spiritul de împăciuire, îl făceau iubit de toți colegii, de toți prietenii, de tot satul.

Iubea copiii atât pe ai căi cât și pe ai satului. Greu se va deprinde școlarii satului Gura-Vulcânii fără „Domnu Banu”, „domnul” stigmat atât de mult de toată lumea.

Dar și mai greu se va deprinde cei 7 copii ai săi, fără părintele lor drag, mai ales acum la început de an școlar, când luând pe fiecare îl ducea la școală sa (șc. normală, șc. de conducătoare, șc. industrială) pentru a-i pregăti ca și el pentru munca de ridicare a satului.

Toți acei ce l-am cunoscut, regretăm profund dispariția prematură a colegului nostru învățătorul Ion Banu.

I. M.

† PR. IOSIF NEGOESCU-RUNCU

Un gest implacabil al morții, a curmat fi-
rul vieții unui om, care putea să dea încă
școlii sale multă vreme, din priceperea și
energia sa.

Cine ar fi crezut că omul dornic de viață,
cu sănătatea nesdruncinată, se va prăvăli nă-
praznic, așa cum trunchiul sdrăvăn al steja-
rului se frânge lovit de trăsnetul neașteptat?

Totdeauna vesel, privea viața drept în față.
Optimismul său robust era o încurajare pen-
tru toți cei ce veneau în contact cu el.

Iubea cariera de învățător și s'a dedicat cu
tot sufletul acestei misiuni de apostol al sa-
tului. Fiind pus să aleagă între preoție și în-

vățământ, a optat pentru cea din urmă. A
muncit cu toată puterea. Azi școala sa este
una din mândriile de construcție, fiind luată
model de organele superioare pentru viitoarele
construcții școlare.

Toate instituțiile de ridicare a satului aveau
în Pr. Iosif Negoescu, un neobosit conducător.
Il vedeam adesea pe la „Federală” pe la prefec-
tură pentru rezolvarea nevoilor satului.

L-am cunoscut în primăvara anului 1933 și
goescu, nu vom mai face haz de glumele lui.

S'a stins o lumină. Iar noi însonnăm acea-
sta cu toată părerea de rău.

I. N,

CARTE CU EROI

Versuri, Dec. 1942

Iosif Dumitrescu-Pietrari: „Carte cu Eroi”.

Dela cărțile cu poeme, amintiri, depărțări, Poeme cu vin și haiduci, Ne fac dojană grea străbunii, calea colegului nostru Iosif Dumitrescu, azi poetul de mare răsunet. Opera lui I. D. Pietrari este plină de lumină și

In Carte cu Eroi, aceleași stihuri pline de imagini poetice unice, trâmbiță peste dealuri și vâi poruncile vremii.

Sufletul învățătorului I. D. Pietrari, simțitor la toate suferințele neamului nu putea să nu tresalte de mândrie, mândria neamului, când:

„In albe cărji bătrânii munți privesc
Cum luptă Feți-Frumoșii României.
Ca frunza cad cetățile Rusiei
Va crește'n urmă grâul românesc.

Sunt pela Bug, pe Nipru, mai departe:
Pe unde-or face plugăria...

Atați eroi ni-a dăruit moșia,

Că nu-mi încap în foile de carte.

Frumusețea versurilor din „Carte cu Eroi”, atrage sufletul cetitorului și-l poartă pe urmele vitejiei românești, ori prin chilile sfătoase ale trecutului.

Citesc din cărți copiilor străbunii
Dormiau c'un ochiu'n casă, altu'n tindă,
Cu capul pe chimirul rugăcunii
Și-avem oftatul zilnică merindă.

Pe sub goruni în soare despletii
Se primeneau cu spuse din Scriptură
Prin pluguri și cu sapele 'nfrățiți
Sfînceau cu trudă ce duceau la gură.

Din „străbunii”, cu care încep șirul poeziilor din „Carte cu Eroi”.

SLOVA NOASTRA

Gazetă de informație literară și pedagogică

Răboj al faptelor și năzuințelor învățătorimii.

Apare de două ori pe lună sub direcția d-lui Mircea Ispir, secretarul general al asociației învățătorilor din România.

Am în fața mea al 10-lea număr din „Slova Noastră”. M'am întâmplat să fiu tocmai când era scoasă de sub presele tipografice și mare mi-a fost surprinderea când am văzut că este scoasă în cinci mii de numere.

Dela numărul 1, când a fost scoasă în 1000 exemplare până la No. 10, când a și ajuns la 5000, Slova Noastră își face drum și nu trebuie să fim profeți pentru a-i întrevădea o sigură și necesară existență.

Nu-i un mister, pași giganțici ce-i face în răspândirea sa această gazetă, întrucât ea se adresează familiei noastre dascălești. În paginile ei sunt susținute din convingere și cu toată tăria, demnitățile de învățător.

Directorul gazetei D-l Mircea Ispir, călit în tranșele mândriei noastre naționale, cu sinceritatea ce-l caracterizează caută să pună la

punct pe toți domnișorii, fie chiar de îndrumare, atunci când se caută a se știrbi din prestigiul învățătorului.

Învățătorii sunt loviți de chiar unii dintre ei, jicniți de multe ori în fața ștatului sau a oștii unui primar... Slova Noastră vine să înalțe numele de învățător.

Titluri ca: Școlari și extrașcolari, învățători agricoli, condica mea de prezență, sau „Schimbări în controlul școlar”. Înlocuirea inspectorilor școlari primari, cari nu s'au încadrat ritmului de viață prevăzut în planul de activitate al Ministerului Școlilor. Apărute în No. 10 din Slova Noastră o fac iubită și foarte mult cerută de colegii învățători, care găsesc în ea o adevărată tribună de apărare.

Pentru a veni în ajutorul colegilor dâmbovițeni, am și expediat 100 din Nr. 10. Colegele și colegii sunt considerați abonați prin primirea acestui număr și urmează să achite abonamentul de 250 lei în cinci rate, dacă până la 15 Sept. nu anunță printr'o c. p. că nu consimt a fi abonați.

Buletinul asociației

1. De la caseria asociației...
2. De la redacția revistei „Graiul Dâmboviței”.
— Am cinstit și continuăm să fim cu gândul la colegii noștri Eroii, căzuți în războiul Sfânt. Mai avem însă o categorie de învățători-eroi, despre care se pomenește puțin, modestia și jena eroismului împlinit de ei, nelingându-

indu-le să vorbească. Răniți ori rămași invalizi, ei sunt în mijlocul nostru simbolul bărbăției și datoriei împlinite.

Rugăm stăruitor pe domnii directori (în lipsa acestora, pe locuitorii) precum și pe toți colegii: invalizi, răniți, decorați să înainteze la redacția revistei următoarele date:

Nr. cor.	NUMELE ȘI PRONUMELE	Gradul	Contig.	Unitatea cu care a luptat	Locul unde a fost rănit	Gradul de invaliditate procentaj	Distincții primite
----------	---------------------	--------	---------	---------------------------	-------------------------	----------------------------------	--------------------

Odată cu aceste date rugăm colegii a ne trimite copii din jurnalele personale de război, în special capitolele ce oglindesc anumite

fapte mai importante.

I. M.

PENTRU INVĂȚATORII PENSIONARI

Prin circulara Nr. 86/942, am înștiințat pe toți învățătorii pensionari sumele ce datorează asociației pe anii 1940 și 1941.

Sunt unii însă cari n'au plătit nimic de la data când au ieșit la pensie. Credem că le facem un serviciu, rugându-i să înoade firul obligațiilor către asociație, de acolo de unde a fost rupt. Nerespectarea în totul a datoriilor de membru aduce de la sine pierderea acestei calități și deci și a avantajilor ce decurg din ea.

Pentru lămurirea tuturor, dăm aici cotizațiile pe fiecare an.

1937	Cotizația	Ajutor	Abonament	Total
	120	120	120	360
1938	120	120	160	420
1939	120	120	120	360
1940	240	300	300	840
1941	240	300	320	860
1942	240	300	—	—

Comitetul asociației a hotărât data de 15 Sept. 1942, dată până la care toți pensionarii să-și achite cotizațiile. Orice sumă trimisă după această dată nu va fi primită, cel în cauză pierzându-și dreptul de membru al asociației.

Învățătorii pensionați înainte de 1938 și care până în prezent n'au cotizat cu nimic, nu mai sunt membrii ai asociației și deci să nu mai trimită sume pe anii 1940 și 1941; când n'au nimic din urmă.

Drepturile nu se acordă decât acelor care la curent cu cotizațiile.

I. M.

OBLIGAȚIUNILE NOASTRE STATUTARE

1. Potrivit art. 6 și 17 din statute toți învățătorii sunt membri ai Asociației și obligați a plăti cotizația lunară de 1 % din salariu, precum și abonamentul la revista asociației generale și cea județeană. Deasemeni membrii sunt obligați a achita cotizațiile hotărâte prin votul special al adunării generale: (ajutor înmormântare, contribuție către Inspectoratul școlar, ajutor pentru colegii T. B. C.).

Astfel Asociația a hotărât să rețină următoarele cote (mult mai mici decât 1 % din salariu):

1. Cotizație de membru lunar 20 lei
2. Abonament la revista „Graiul Dâmboviței”, lunar 90 lei.
3. Ajutor de înmormântare (de fiecare caz) 20 lei.
4. Contribuție pentru inspectoratul școlar, lunar 5 lei.
5. Pentru colegii T. B. C. lunar 1 leu.
6. Abonament „Școala și Vieța” în două rate (August și Septembrie) câte 90 lei.

Cazurile de deces fiind multe, s'au reținut și se vor mai reține câte două și trei ajutoare lunar (60, 90 lei).

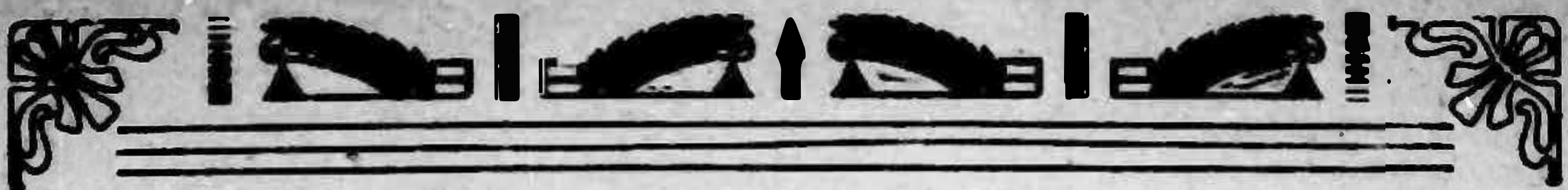
Astfel se reține în total următoarele sume:

1. Invățător cu soție învățătoare (două ajutoare și fără „școala și viața”) lei 116.
2. Invățătoare cu soț învățător (cu două ajutoare și fără „Graiul Dâmboviței”) lei 86.
3. Invățător cu soție neînvățătoare (4 ajutoare și fără „Școala și Vieța”) ajutorul de înmormântare și pentru soțul neînvățător, lei 176.

Colegii cărora nu li se reține (în special învățătorii utilizați) sunt rugați a comunica printr'o c. p., altfel nu pot beneficia de foloasele acestui ajutor. Deasemeni toate cazurile de greșeli în calcularea reținerilor, vor fi anunțate asociației spre a fi corectate. Sumele sunt reținute prin statele de salarii, printr'o singură rubrică „Asociația”. Pentru verificare sunt borderourile lunare ale Asociației.

Casier,

Iancu Mîlea

COMEMORAREA DELA TÂRGOVIȘTE A INVĂȚĂTORILOR DÂMBOVIȚENI CAZUȚI PENTRU PATRIE

Invățătorii cărora li s'au încredințat sec-toarele frontului antibolșevic, au creiat acolo, din sânge și carne țândărită, istoria pe care altădată o predau în școală după contururi trase de alții. Ei n'au vrut să rămână niciun ceas mai mult beneficiarii comozi ai celuilalt războiu.

Trebuia să se implinească Scriptura pentru ca generația actuală să-și capete sacrarea prin jertfirea celor mai bune și mai scumpe ele-mente din marea ei falangă și nici odată ca azi nu li s'a ouenit mai total recunoașterea destinului apostolic.

Așa se explică măreția solemnității come-morării celor 22 eroi învățători dâmbovițeni în prezența întregii colectivități românești.

La Biserica Catedrală Mitropolia

Ca semn de adâncă și eternă recunoștință Asociația învățătorilor dâmbovițeni a luat lă-udabila inițiativă de a comemora mărețele fapte de arm eale dămarazilor dâmbovițeni căzuți în războiul sfânt al neamului.

Prima solemnitate a avut loc în biserica ca-tedrală Mitropolia, unde preoții G. Brănișteanu, I. Dinu, O. Parnia, G. Botaru, Em. Popescu-Găștești, I. Vătășescu, Paroahabă Costești și dia-conul G. Popescu-Vulcana au oficiat parastas pentru odihna sufletelor eroilor. Răspunsurile au fost date de corul Mitropoliei, sub conduce-rea d-lui Vasile Popescu-Băleni.

Au fost de față: familiile eroilor, col. G. V. Demotracu, prefectul județului, av. Lazăr Pe-trescu, primarul orașului, col. Căptaru, sub-prefect Flozin Vlădescu, D. V. Toni, fost mi-

nistru și fost preș. al Asoc. generale a învăță-torilor, col. Petre Gheorghiu, col. Dinescu, col. Augustin Ionescu, col. Andronescu, col. Gr. Florian, maior Pescaru, ofițeri din garnizoană, pretor Const. Georgescu, inspector școlar regio-nal Luchian, insp. școlar regional G. Bucurică, Mircea Ispir, secretar general al Asoc. gene-rale a învățătorilor, Moise Marinescu, dola A-sociația generală, inspectorii școlari Gr. Mărgu-lescu și Iulian Titus Negoescu, prof. Adrian Ciocârdia, preș. Asoc. profesorilor secundari din Târgoviște, împreună cu profesorii dr. Al. Va-silescu, C. Constantinescu, Pausebiu Frățeanu, Basil Popescu, d-na Elena Ionescu-Gredeanu, col. Eugene Pelin, prof. Eftimescu, Victor Ghi-culescu, președintele asoc. învățătorilor dâmbo-vițeni, învățătorii pensionari, N. Bărbulescu, St. Chivu și Săileanu, Tatulescu, secretarul po-liției, comisar Al. Popa, Aurel Ionescu, preș. Asoc. foștilor luptători, Damian Pop, preșe-dintele refugiaților, un mare număr de învă-țători și cetățeni din toate straturile și premi-iltarii elevi.

După oficierea parastasului, P. O. preot pro-fesor G. Brănișteanu aduce cuvânt de pios o-magiu în numele bisericii, celor 22 eroi învă-țători cari s'au jertfit pentru răscumpărarea sfântului pământ românesc cotropit de duș-mani.

D. insp. școlar regional G. Bucurică a fă-cut în mijlocul emoției și mândriei generale apelul eroilor căzuți, la care învățătorii au răspuns cu un răspicat „prezent”.

D. inv. Iancu Milea, din partea Asoc. Invă-țătorilor dâmbovițeni, omagiază jertfa măreață

a eroilor învățători, arătând că ei vor fi plini de via pentru toți cei cari vor urma să și facă complect datoria.

Preotul Părcălabu-Costești laudă jertfa celor ce au salvat neamul, credința și glia strămoșească.

Corul condus de preotul Săzeanu a intonat apoi un imn patriotic.

Intreaga asistență, în frunte cu șefii de autorități, s'a încolonat și a mers în procesiune la Casa învățătorilor, unde s'a făcut desvelirea plăcii comemorative.

La Casa Învățătorilor

Prin îngrijirea conducerii Asoc. Învățătorilor dâmbovițeni a fost așezată o placă de marmoră, pe care stau cu cinste fotografiile celor 22 eroi învățători, placă încadrată de sfântul tricolor al țării și de tablourile M. S. Regelui Mihai I și Mareșalului biruitor.

După un scurt serviciu religios oficiat de preotul Părcălabu, răspunsurile fiind date de corul de sub conducerea preotului Săzeanu, d. prefect a desvoltit placa.

Cuvântările rostite

D. prefect col. G. V. Demetrescu,, deschizând seria cuvântărilor,, a adus laude Asociației învățătorilor dâmbovițeni, în frunte cu d. Victor Ghiculescu, pentru gândul frumos, curat și pios pe care l-au avut de a cinsti memoria colegilor căzuți pe câmpul de luptă.

„Acești colegi ai dvs., a căror amintire stăruie atât de puternic în sufletele și inimile dvs.,

acești 22 eroi ai neamului care și-au risipit trupurile sfărtecate de gloanțe și schije barbare pe Prut, pe Nistru și dincolo de Nistru, sunt slăviți astăzi de noi toți pentru faptele lor de arme neasemuite și pentru jertfa lor neprecupețită pe altarul Patriei”, a spus d-sa.

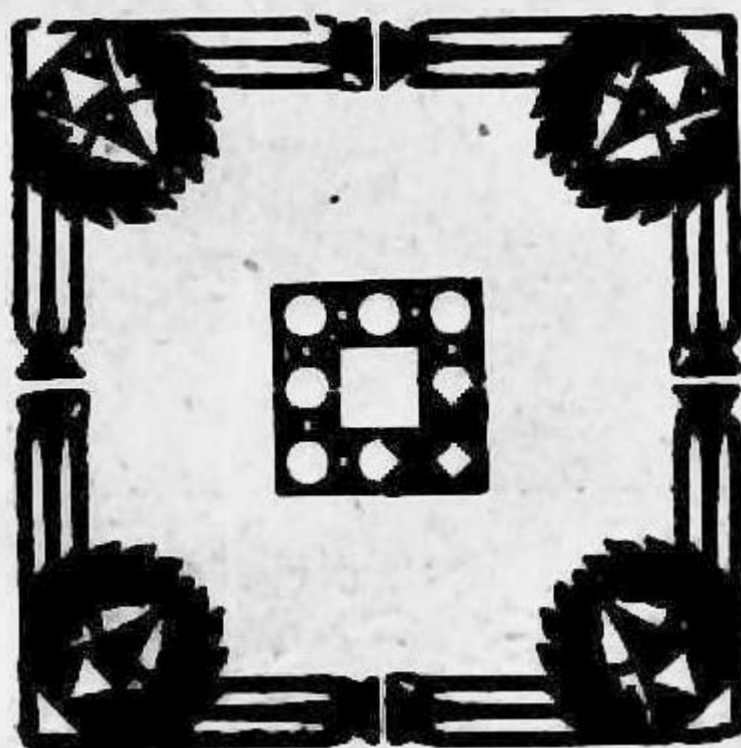
D. colonel Captaru, în numele ofițerilor, subofițerilor și ostașilor din unitățile locale, aduce prin os de recunoștință și veșnică amintire bravilor învățători dâmbovițeni cari s'au jertfit pentru Patrie și Neam.

D. Victor Ghiculescu, preș. Asoc. Învățătorilor dâmbovițeni, într'o impresionantă cuvântare, arată că Asociația învățătorilor dâmbovițeni își face o sfântă datorie de conștiință pomenind așa cum se cuvine creștinește pe cei 22 învățători eroi încremeniți pe întinsurile bucovinene și basarabene și dincolo de Nistru până la Marea de Azov, statornicind prin marea lor jertfă definitiv fruntariile țării înspre răsărit.

Aduce apoi un cald omagiu acestor ziditori de suflete, căzuți la datoria supremă.

Au rostit cuvânt de omagiu pentru eroii învățători, d-nii: inspector școlar Grigore Mărgulescu, prof. Adrian Ciocărdia, în numele Asociației profesorilor secundari, inv. pensionar Ștefan Chiru, în numele Asoc. luptătorilor din războiul 1916—1919 și inv. Moise Marinescu, delegatul Asociației generale a învățătorilor.

D. D. V. Toni, fost președinte al Asoc. generale a învățătorilor și fost ministru, începe cuvântarea sa cu un cuvânt de adâncă recunoștință pentru colegii învățători eroi dela Dâmbovița.

VRUT-A PRONIA...

Pioasa comemorare de azi ne-a ajutat să înțelegem cutremurătoarea realitate pe care o închid în ele vorbele vizionarului dela Râșinari, „**Morții sunt rădăcinile unui neam!**”

Pentru toți cei ce disprețuesc jocul perfid al nuanțelor, care mângâie cu o mână pentru a sgară cu cealaltă, aceasta însemnează că marea familie a învățătorimii dâmbovițene a zălogit, în adâncurile de unde-i vin neamului puterea, sănătatea și mândria, douăzeci și doi de copii bravi, cari-i dau dreptul să lăcrimeze.

Inimile dascălilor noștri, adunați pentru înțaiia oară în „casa lor” sub semnul trist al ireparabilului, simt că a plecat din ele cineva: un soț, un frate, un camarad, iar revista în care altădată lanurile vibrau increzătoare a ajuns un cimitir unde slovele unblă șovăind printre cruci și unde gândul supraviețuitorilor lungenunche smerit...

A vrut întâmplarea că slovele noastre să umble pe altundeva și să nu poată fi rechemate. Ele închipuiau prinosul cernit de răcunoștință pe care presa îi depune la căpătâiul căzuților.

Secerișul bogat al morții puse stropi de

sânge lângă patetica biruință a celor cu care începe și se confundă misionarismul românesc.

Îi ascultăm pe Victor Ghiculescu, Gheorghe Bucurică, Iancu Milea, Dumitru Țoni și ne dăm seama că departe de a le creia privilegii, morții învățătorilor cer sacrificii, care să fie la înălțimea lepădării de sine.

Încă suntem cu toții debitorii Patriei.

Cine crede altfel a încetat de a fi Român — sau n'a fost niciodată!

Printre cei cu care nu ne vom mai întâlni niciodată pe pământ, au fost destui învățători pe care Fernand Payen îi numea: „învățători prin decretul Providenței”. Tămăindu-le amintirea, în frumoase, bogate cădelnițe de aur, conducătorii „Asociației învățătorilor dâmbovițeni” dovedesc aderența lor la jertfa fără seamă a luptătorilor.

Cu ochii în ochii camarazilor immortalizați în marmură și drapeți în tricolor, învățătorii au făgăduit, până la chemarea pe front, să investească în carieră, la catedră, laolaltă cu efortul curat al gândului, toate disponibilitățile lor de tărie și nobleță sufletească!

I. G. VASILIU

